

ingrad

CELJE

GLASILO KOLEKTIVA

LETNIK XXII — št. 6-7 JUNIJ 1973

Glasilo »INGRAD«

Naklada 1500 izvodov

Izdaja gradbeno industrijsko
podjetje »Ingrad« v Celju

Urejuje uredniški odbor

Tiska: »Papirkonfekcija« Krško

Prevezeta dela letos in zasedenost kapacitet

Tržna situacija se je v letošnjem letu pri prevzemanju gradbenih del precej zaostala. Le redka so dela, ki jih uspemo dobiti pod ugodnejšimi pogoji. Investitorji z zbiranjem ponudb in še naknadnimi razgovori s posameznimi ponudniki slabšajo finančni uspeh gradbenim podjetjem.

Kljub takšnemu tržnemu stanju nam je uspelo pridobiti v letošnjem letu za 82.000.000 din gradbeno obrtniških in instalacijskih del, kar predstavlja z deli, ki so preostala iz leta 1972 81% zasedenih kapacitet, z ozirom na postavljen letni finančni plan podjetja.

Smatram, da bo plan podjetja lahko izpolnjen, potrebno bo samo delno preurediti kapacitete s posameznih sektorjev na druga področja, kjer se pojavlja več investicijskih del.

Najbolj kritična situacija v tem pogledu je na sektorju Montaže. Ta sektor se nahaja na prelomnici, ker prehajamo v stanovanjski izgradnji v drug sistem gradnje in je vprašanje, koliko objektov bomo še gradili v Jugomont sistemu. Predvsem sta tu mišljeni dve stolpnici P+12 na Otoku III, kjer bo kmalu padla odločitev ali še

graditi v montažni izvedbi ali pa v tunelskih opažih (Outinord). Ker se v ta novi sistem stanovanjske gradnje vključuje sektor Celje, prehaja izgradnja stanovanj na ta sektor, sektor Montaža pa izgublja s tem svoj prvobitni namen in bo časoma prenehal s svojo montažno dejavnostjo.

Nadalje sta slabše zasedena z deli sektorja Store in Konjice. V kolikor ne bo novih del na teh področjih, bosta pač morala prevzeti dela na drugih, ali pa posoditi del kapacitet ostalim sektorjem.

Vsi ostali sektorji, to je Ljubljana, Žalec in Celje so z deli dokaj dobro zasedeni, tako da v tem pogledu ni problem izpolnitve finančnega plana.

Poglejmo na kratko še samo, katera večja dela smo prevzeli v letošnjem letu.

Celjskima dvema mostovoma v Čopovi in na Polulah se je v letošnjem letu priključil še most čez Savinjo v Kasazah pri Petrovčah. Most je približno iste dolžine kot celjska mostova, je pa z ozirom na manj prometa ožji, tako za cestni promet kot za pešce.

V tovarni izolacijskega materiala Laško sta ob požaru v ap-

rilu letos zgoreli dve skladišni hali s cca 3.000 m² površine. Investicija, ki jo naše podjetje izvaja, je bila že v zaključni fazi. Organizirati je bilo potrebno v zelo kratkem času, da se obnovi tisto, kar je ogenj uničil. Mislim, da nam bo s pomočjo ostalih kooperantov uspelo obnoviti vso škodo v izredno kratkem roku, tako da bo svečana otvoritev in proizvodnja stekla v prvotno predvidenem roku, v zadovoljstvo vseh sodelujočih.

V Radečah izvajamo dela za tovarno dokumentarnega in kartonskega papirja in sicer na rekonstrukciji upravnega poslopija, kotlovnice in priprave dela.

V Celju smo se vključili v izgradnjo solidarnostnih stanovanj, kjer smo v I. fazi prevzeli gradnjo dveh osem nadstropnih blokov po izredno konkurenčnih cenah. V vsakem objektu je po 106 stanovanj. Na teh dveh objektih pričnemo z novim sistemom v stanovanjski izgradnji, po sistemu tunelskih opažev, ki jih je začelo prvo uporabljati pri nas gradbeno podjetje iz Nove Gorice. Upamo, da se bomo tudi nadalje vključevali v izgradnjo solidarnostnih stanovanj v Celju in v širšem celjskem bazenu.

V Savinjski dolini je letos precej razgibana gradbena dejavnost. Tu smo si pridobili precej novih del. Proizvodno halo in aneks izvajamo za Tekstilno tovarno Prebold. Hala je v izvedbi Mol Nova Gorica, ki si uspešno utira pot tudi na našem področju. Pri izgradnji hal smo se vključili v celotno montažo in izvedbo strešne konstrukcije. Tako, da nam gradbeno podjetje iz Nove Gorice samo dobavlja betonsko konstrukcijo, do čim vse ostale faze izvajamo sami.

Nadalje smo pridobili dela na stanovanjskem bloku in kulturnem domu na Polzeli, aneksu in kotlarni za Juteks, poslovno stanovanjskem bloku v Smartnem ob Paki in izgradnjo II. faze osnovne šole v Sempetru.

Na Otoku III smo pričeli z izgradnjo otroškega vrtca in kuhinje, ki bo oskrbovala s prehrano ostale otroške vrtce v Celju. S pričetkom gradnje otroškega vrtca je padel zadnji preživeli objekt v tej soseski, ki se ni mogel več vključevati v novo podobo tega okolja.

V Vrunčevi ulici smo pričeli z gradnjo ene od zadnjih montažnih stolpnih, dvojčka stolp-

(Dalje na 2. strani)

Uredniški odbor glasila

Zaradi poteka mandatne dobe, je odbor za informiranje imenoval nov uredniški odbor glasila Ingrad. Uredniški odbor sestavlja jo:

1. Franjo Čevnik, pravnik
2. Ludvik Arnuš, dipl. oec.
3. Franc Gazvoda, dipl. oec.
4. Marija Jagrič, tajnica
5. Leon Črepinšek, dipl. gradb. ing.
6. Marta Cirman, referent
7. Franc Vrbnjak, mojster

Uredniški odbor si je že na prvi seji zadal konkretne naloge v cilju, da bi bilo glasilo čimbolj zanimivo in da bi resnično informiralo člane kolektiva o delu in življenju v Ingradu.

Člani redniškega odbora so si zadalitve pri izdajanju samega glasila takole razdelili:

- Franjo Čevnik, odgovorni urednik glasila skrbi za rubriko s področja kadrovske izobraževalnih vprašanj
- Marija Jagrič, tehnični urednik je obenem zadolžena tudi za zabavno rubriko
- France Gazvoda je zadolžen za športno rubriko, ker je hkrati tudi predsednik sindikalnega športnega društva v podjetju
- ing. Leon Črepinšek je zadolžen za rubriko tehnična proizvodnja — novatorstvo

— Ludvik Arnuš in Franc Gazvoda sta skupaj zadolžena za rubriko ekonomsko plansko področje

— Franc Vrbnjak in Marta Cirman pa sta zadolžena za rubriko s področja dela družbeno političnih organizacij.

Člani uredniškega odbora so sprejeli obveznost, da za svojo rubriko pridobijo sodelavce med člani kolektiva, kateri bodo dopisovali v glasilo. Taka oblika sodelovanja bi omogočila, da bi resnično objavljali vse tisto, kar večino kolektiva zanima. Kajti glasilo nam mora služiti kot obveščevalec o vsem dogajanju v podjetju in biti hkrati učinkovit pripomoček za uveljavljanje pravic pri samoupravljanju.

Glede samega dopisovanja želimo, da bi bili prispevki čimbolj preprosti in razumljivi in da bi zajeli kar največ problemov iz dela življenja v nesporedni proizvodnji; iz delovnih mest po gradbiščih, obratih in delavnicah. Vabimo vse, da pišejo o uspehih in neuspehih pri delu in o izkušnjah, ki bi jih koristili v drugem delu podjetja.

Želeli bi objaviti tudi vesele in šaljive dogodke naših članov kolektiva, kajti glasilo naj bi nas tudi razvedrilo.

Zelo bomo veseli predlogov, kako naše glasilo izboljšati. In končno velja povedati, da je vsak objavljeni prispevek honoriran.

Uredniški odbor z optimizmom pričakuje širšega sodelovanja, saj je prav zato sprejel nalogo, da bo izhajalo glasilo redno na vsaka dva meseca. Tako bi v tem letu še izšle posamezne številke ob koncu junija, avgusta, oktobra in decembra.

Formiranje TOZD - zahteva zakona

.....

V zadnji številki časopisa smo objavili kako si pri nas zamišljamo ustanovitev TOZD. Gradivo je bilo dovolj jasno napisano, tako da so člani kolektiva, kdor je časopis prečital, lahko spoznali, kaj hočemo doseči z ustanavljanjem TOZD.

Danes bi spregovorili samo na kratko o zahtevah zakona.

.....

Zakon o konstituiranju temeljnih OZD določa v 34. členu postopke za konstituiranje temeljnih OZD in vpis v sodni register.

Celoten postopek prične s tem, da delavci odločijo o organiziranju temeljnih OZD. Ta začetna faza pa se sestoji iz treh postopkov:

- izvolitev delgatov — ti tvorijo delovno telo, ki pripravi organiziranje;
- sestavitev pismene analize pogojev za organiziranje TOZD;
- obravnava analize v vseh delih podjetja — ugotovitev, ali so podani pogoji za organiziranje TOZD — sprejetje sklepa o organiziranju TOZD, če so podani pogoji.

Analiza pogojev naj po zahtevi tega zakona obsega potrebne osnove za to odločitev, zlasti pa naslednje:

- ugotovitev, kateri deli podjetja pomenijo delovno celoto in izpolnjujejo pogoje, da se organizirajo v temeljno OZD,
- pogoji za pridobivanje dohodka in dohodek, ki bi ga po teh pogojih mogle doseči posamezne temeljne OZD,
- osnove, na katerih bi bilo mogoče urediti odnose med posameznimi temeljnimi OZD v sestavi podjetja;
- obstoječe ekonomsko in finančno stanje podjetja kot celote in posameznih njegovih delov;

PREVZETA DELA LETOS IN ZASEDENOST KAPACITET

(Nadaljevanje s 1. strani)

nice, ki je v zaključni fazi. Zivahnejši industrijski ritem, ki se kaže v zadnjih letih v Zreški dolini, je pripeljal v dolino tudi gradbenike. Z gradnjo dveh stolpčev, ki smo jih pričeli v lanskem letu, se je letos razmaknila tudi industrijska gradnja. Pričeli smo z gradnjo hal v površini cca 4.300 m² in aneksa. Tudi te hale so v Molu. Obstajajo pa tudi še nadaljnje perspektive. Tudi tu se je moral umakniti novim bodočim halam stari grad, ki je služil do zadnjega kot bivališče 18 strankam. V nekaj dneh ni bilo več sledu za njim.

Sektor Ljubljana se vključuje v izgradnjo sosesk, ki smo jih pridobili v prejšnjih letih in to na Krimu, v Kosezah in soseski Bežigrad, nadaljnja perspektiva pa je v izvajanju Programa 80.

IVAN CIJAN, dipl. gradb. ing.

- določitev delovnih sredstev podjetja, s katerimi bi upravljali delavci v temeljnih OZD
- ugotovitev terjatev in obveznosti podjetja ter možnosti njihove razdelitve med posamezne temeljne OZD,
- ugotovitev vrednosti investicijskih naložb v posamezne temeljne OZD.

Delegati bodo na prvem zboru vskladili težnje posameznih kolektivov in določili osnovo za sestavo analize pogojev za konstituiranje TOZD. Sklep o tem bodo kolektivi sprejemali na podlagi kvantificiranih osnov iz te analize in zaključkov iz razprav, ki so na naših sektorjih že bile in še bodo. Delovno telo, ki bo te razprave usmerjalo in ki bo na ravni pod-

jetja zastopalo težnje posameznih kolektivov, bodo zbori delegatov, ki so bili izvoljeni v preteklih dneh in jih tvorijo:

Sektor Celje

1. Ajster Roman
2. Premuš Avgust
3. Aškerc Anton

Sektor Ljubljana

1. ing. Brodnik Jože
2. Režek Ludvik
3. Petan Boris

Sektor Zalec

1. Košenina Maks
2. Drolc Stanko
3. Hladnik Silvo

Sektor Konjice

1. Pušnik Ernest
2. Jalševc Ivan
3. Fifer Egidij

Sektor montaža

1. Bandič Jerko
2. Soštarič Stefan
3. Vincelj Jože

Sektor Štore

1. Klenovšek Stefan
2. Vovk Herman
3. Videnšek Dominik

Sektor proizvodnih obratov

1. Belehar Franc
2. Speglič Tone
3. Hindel Vinko

Sektor za mehanizacijo

1. Colarič Milan
2. Tirgušek Alojz
3. Oberžan Anton

Sektor Medlog

1. ing. Okrogar Bojan
2. Hudomalj Franc
3. Bratina Franc

Skupne službe

1. Primc Alojz
2. Karner Franc
3. ing. Pelko Jernej

Samoupravljanje in obveščanje sta prvi pogoj za uspešno delo

Kako poživeti samoupravljanje in vključiti v samoupravo vsakega člana kolektiva? O tem je že teklo več razprav. Prvi pogoj za aktivno delo v samoupravljanju je dobro, sprotno in delavcem v razumljivi obliki podajanje problematike. Najučinkovitejša oblika informiranja pa je živa beseda na proizvodnih sestankih, kjer lahko člani kolektiva direktno izrazijo svoje mnenje, izboljševalne predloge in kritiko. Le-to pa ne bi smelo ostati samo pri izrečenih besedah in pri zapisih na papirju, temveč moramo iznešeno problematiko proučiti, upoštevati dobre predloge in dobronamerno kritiko, vsekakor pa dati ustrezne odgovore in pojasnila. Če ostanejo želje, predlogi in pripombe le na papirju in če nanje ni odziva, potem je povsem normalno, da ljudje izgubijo voljo in se izogibajo razpravi. Drugi vzrok, ki sili ljudi k molčečnosti, je še vedno zakoreninjena bojazen po maščevanju, kar pa v našem podjetju ni in ne sme biti prisotno.

O delu delavskega sveta smo sproti poročali, ni pa še bil kolektiv seznanjen z delom ostalih organov upravljanja, predvsem svetov poslovnih enot in kolektivnih izvršilnih organov — odborov.

Nekaj časa po ukinitvi takratnih obratnih delavskih svetov se je samoupravljanje na terenu odvijalo preko zborov ljudi, vendar se je pokazala ta oblika kot toga in sektorji so pogrešali telo, ki bi bilo sposobno bolje reševati nastalo problematiko po posameznih sektorjih. Tako so bili lani maja ustanovljeni sveti poslovnih enot in jim določene pravice in dolžnosti.

Na skupnem sestanku predsednikov svetov poslovnih enot

in odborov v februarju in maju smo analizirali tudi delo kolektivnih — izvršilnih organov.

Po formiranju so nekateri sveti poslovnih enot takoj zaživel in pričeli z delom, nekateri pa se še vedno borijo z začetnimi težavami. Svet PE Ljubljana, PGM, proizvodnih obratov in mehanizacije so bili ves čas aktivni. Manj aktivnosti pa sta pokazala sveta posl. enote Celje in skupnih služb. Analizirali smo vzroke za pasivnost teh svetov in ugotovili, da se svet poslovne enote Celje bori s težavami, ker je v tem svetu vključenih več gradbenih sektorjev (Celje, montaža, Štore, Konjice, Zalec), ki se srečujejo z različnimi problemi in različnimi interesi. Praksa je pokazala, da ta oblika formacije sveta poslovne enote Celje ni primerne, vendar jo ne kaže spreminjati zaradi formiranja TOZD.

Svet poslovne enote skupnih služb ima vse pogoje za redno in aktivno delo, vendar se čuti pri članih sveta premajhna zavzetost. Kljub prizadevnosti predsednika delo tega sveta zaradi premajhne udeležbe na sejah še ni normalno steklo.

Tudi pri delu odborov smo ugotovili, da so nekateri aktivni pri svojem delu, drugi sicer manj, pač glede na potrebe. Med najbolj aktivnimi so: odbor za organizacijo in razvoj podjetja, odbor za delovna razmerja in nagrajevanje, odbor za informiranost, odbor za varstvo pri delu. Odbor za ugovore se je sestajal po potrebi glede na vložene ugovore, prav tako odbor za splošne akte, kadar se je pokazala potreba po spremembi ali dopolnitvi splošnih aktov podjetja. Odbor za izrekanje ukrepov ni prejemal prijav zato se tudi ni sestajal. V zad-

njem času je prejel nekaj prijav kršitve delovnih dolžnosti, katere bo v kratkem obravnaval.

Neizkoriščena možnost

Če bi sodili po tem, da komisija, ki naj bi odločala o nagradah za posebno prizadevanje in uspeh pri delu pa tudi za izboljšave in racionalizacije nima nobenega dela, nobenih predlogov, bi lahko ugotovili, da v kolektivu na tem izredno pomembnem delovnem področju ni bilo ničesar napravljenega. Toda mar je to res?

Naj bo tako ali drugače, dejstvo je eno — predlogov za podeljevanje nagrad po tem pravilniku ni. To pa hkrati ne pomeni, da ni dejavnosti, ki bi jo lahko nagrajevali po kriterijih in merilih, ki jih je delavski svet sprejel.

Gre za pravilnik, ki priznava ustrezne nagrade za posebno prizadevanje pri delu, za delovne uspehe, zatek za izboljšave in racionalizacije pri delu na sploh. Gre za pravilnik ali bolje rečeno za dejavnost, ki je aktualna zlasti v sedanjem času, v borbi za stabilizacijo, v prizadevanjih za čim boljše delovne in poslovne rezultate. Zato bi bilo prav, če bi se z vsebino pravilnika seznanili vsi in da bi bitka za čim večje uspehe postala last slehernega člana kolektiva.

Nova Ingradova betonarna

Pred dnevi je pričela preizkusno obratovati nova centralna betonarna v Medlogu. Teško smo pričakovali ta trenutek, saj vemo, da je s to tovarno betona sedaj omogočena tudi nova tehnologija priprave, transporta in vgrajevanja betona. Vzoredno s to instalacijo so bila nabavljena tudi vozila s šestkubičnimi avtomešalci in dvema črpalkama za beton.

Ko bomo v kratkem tudi otvorili novo betonarno in jo predali svojemu namenu, bodo sigurno pozabljene vse težave, ki so pri gradnji nastajale. Za danes naj v kratkem navedemo, kako so tekle vse priprave in kakšna je ta nova betonarna.

Z zbiranjem ponudb, tehničnih podlog in referenc za predvideno gradnjo smo pričeli že v letu 1970. Obiskali smo številne instalirane naprave doma in v tujini ter pripravili dovolj variant. Pripomniti moramo, da je bilo v zadnjih letih razvitih izredno veliko tipov betonarn (stolpne, horizontalne, kombinirane). Posebna skupina, ki jo je za pravilen izbor zadolžil odbor za organizacijo in razvoj, je dala svojo odločitev, ko je predhodno obiskala moderne betonarne v Sloveniji in Zagrebu. Odločili smo se za »horizontalno izvedbo«, kar pomeni, da so gramozni agregati in peski v velikih količinah deponirani v zvezdasti deponiji in to v šestih oddelkih po 800 — 1000 m³. Pod izpusti zvezde je tehtnica za agregate, preko katere teče točno natehtan mineralni material na močan transportni trak in po njem v mešalec, poleg katerega sta v strojnici še tehtnici za vodo in cement. Obratovanje betonarne je polno avtomatično tako, da se fiksne recepture za posamezne vrste betona nastavljajo v kasete od 3 — 22, možna sta dva prosta programa, na

katerih se recepture prosto nastavljajo in ostajajo v spominu za določen čas. (Program 1 in 2). Seveda je pa tudi omogočeno samo ročno doziranje vseh komponent (agregati, voda, cement) za redke in nujno zahtevane vrste betona.

Ob strojnici je komandni prostor v pisarnico, nad strojnico pa silos za cement, vsebine 200 ton za dve vrsti cementa. Ta teče mimo zračnih »rahljačev« v lijakih in dveh polžev v horizontalni legi v cementno tehtnico nad mešalcem. Omeniti moramo še »skreper« z ročico 20 m nad deponijami agregatov, ki skrbi za aktivno zalogo nad izpusti zvezde. Močan kompresor poganja vse izpuste in zasune betonarne. V silosu za cement so posebni indikatorji, ki javljajo strojniku spodnji in zgornji nivo cementa.

In še beseda o mešalcu samem, ki predstavlja glavni strojni element betonarne. Preštudirali smo celotno evropsko proizvodnjo modernih mešalcev, dobili priporočila in negativne pripombe v obstoječih betonarnah, tako da smo se odločili za mešalec, ki mora ustrezati našim pogojem: intenzivno mešanje, kratek čas mešanja in mala obraba oblog ter lopat. Tako smo naročili vgraditev mešalca tipa Ammann 1850-1250 (1 mešanje 1.250 l vgrajenega betona) — protitočni mešalec z dvema horizontalnima osema, z avtomatskim varovanjem preobremenitve in z licenco dveh institutov (TVS Achen in Köln).

Nabava opreme je tekla takole:

Po zbranih sedemnajstih ponudbah tovarn iz Nemčije in Italije, smo na veselejmu v Hannoveru obiskali prostor francoske tovarne »Lambert«, kjer je bila montirana njihova beto-

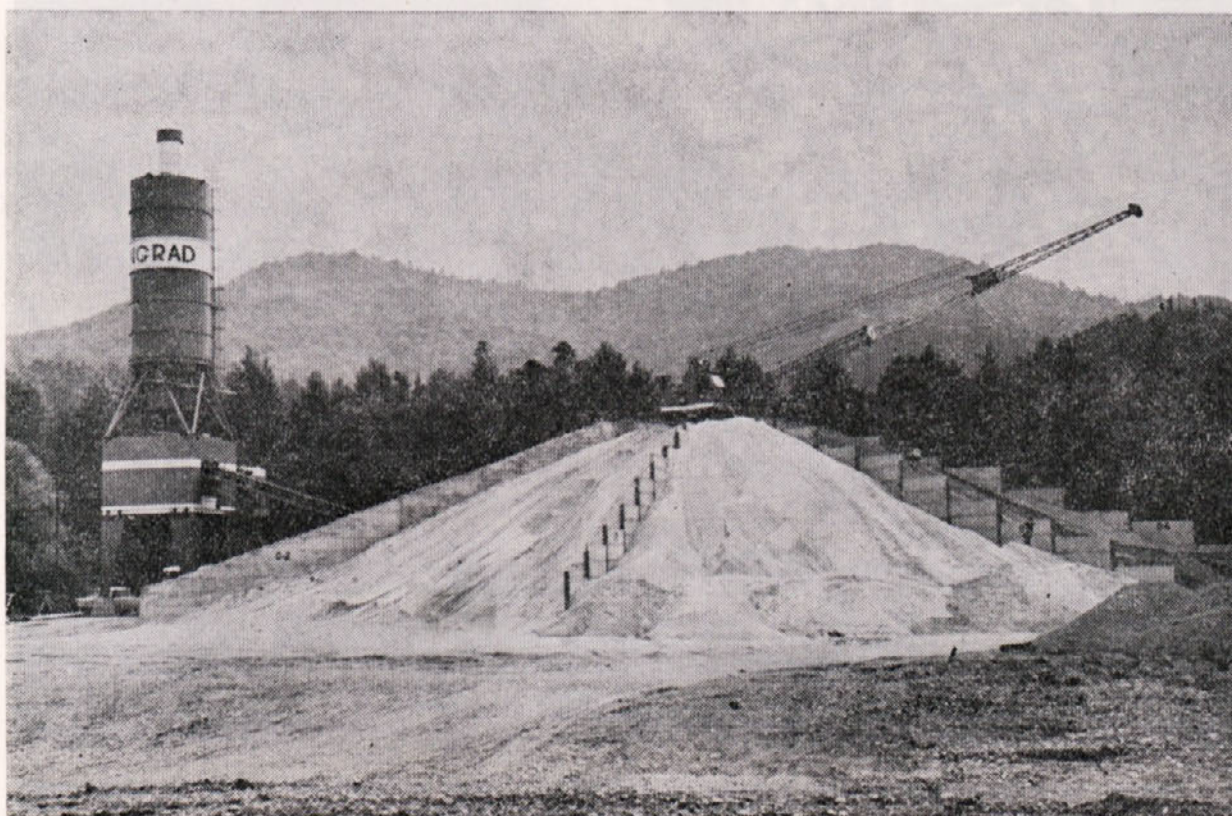
narna CUBE 4000. Zaradi jasne in enostavne konstrukcije ter tehnologije, ki nam je odgovarjala, smo zahtevali ponudbo in počakali z odločitvijo. V nadalj-

nih razgovorih je tovarna pokazala polno razumevanje za naše pogoje in zahteve, da nabavimo v inozemstvu samo glavne elemente betonarne, ostalo pa izdelamo doma po njihovih načrtih ter da bo njihova cena konkurenčna ostalim ponudnikom.

Zaradi zime je dobava opreme iz Francije dejansko kasnila 14 dni ter prispela januarja letos. Transportni trak dolžine 27 m (širina 80 cm in zmogljivosti 400 ton/uro, 30 KS V = 2,5 m/sek) je dobavil mehanični obrat Slovenjaceste Ljubljana, silos za cement pa Sigma Vransko. Montažna dela je izvršil strojno ključavničarski obrat sektorja za mehanizacijo.

Za dokončno izgradnjo betonarne je predvidena še postavitve enega ali dveh silosov za zalogo več vrst cementa, vsebine po 500 ton in montaža črpolne postaje za cement. Tako bi betonarna lahko nemoteno obratovala tudi v obdobjih, ko nastaja splošno pomanjkanje cementa. Seveda pa pri dolgotrajnem shranjevanju cementa nastajajo v lijakih velikih silosov ogromni pritiski, ki povzročajo takšno zbitost, da je iztok onemogočen. V programu imamo nabavo »Flusair« naprave italijanske firme CIFA, ki je izredno razvila tehniko prenosa cementa z zrakom. V komandni

(Dalje na 4. strani)

Stališča gradbene operative in projektive o stanovanjski graditvi

Dne 16. aprila letos je bil na Biroju gradbeništva Slovenije sestanek delovne skupine za pripravo stališč slovenskega gradbeništva k aktualnim vprašanjem stanovanjske graditve. K tem stališčem je dodal svoj prispevek še Svet za gradbeništvo in IGM pri Gospodarski zbornici SRS dne 22. maja letos.

Na omenjenem prvem skupnem sestanku pri Biroju gradbeništva je bilo v daljši razpravi poudarjeno, s kakšnimi problemi se srečuje gradbena operativna in projektiva in končno, kaj zavira uspešnejšo izgradnjo stanovanj. Nanizanih je bilo nekaj konkretnih predlogov za boljše rešitve, ki so v naslednjem:

Znano je, da je bila doslej v Sloveniji gradnja za trg skoraj edini način stanovanjske gradnje, ki je zajemala 93,5% vseh dokončanih stanovanj v letu 1972 in s katero so se ukvarjala naša gradbena podjetja. Že sama dosedanja družbena načela, da je stanovanje potrošno blago in da si ga mora vsak interesent pridobiti sam z nakupom iz lastnih sredstev ali iz kreditov, so narekovala takšno obliko gradnje. S tem pa smo povzročili, da najemnih stanovanj skoraj nihče ni več gradil, gradbena podjetja pa so prevzela pobudo za takšen, tedaj edino možen način gradnje. Gradnja za trg je oproščena obveznosti 10%-nega depozita, kar je še

stimuliralo kupce, da so se odločali za to obliko.

Gradbena podjetja so vlagala v izgradnjo stanovanjskih objektov za trg svoja obratna sredstva in na ta način pripomogla k povečanemu obsegu stanovanjske graditve. Zaradi boljše povezanosti z vsemi udeleženci v stanovanjski gradnji in zaradi hitrejšega pridobivanja tehnične dokumentacije, so podjetja prevzemala vse posle že od urbanističnih rešitev dalje, toda na njihov uspeh so vplivali različni problemi, ki so se kazali predvsem v počasnem pridobivanju stavbnih zemljišč, v njihovem komunalnem opremljanju, v zapletenih postopkih za pridobivanje investicijsko-tehnične dokumentacije, v pomanjkljivi koordinaciji, v strogih tehničnih predpisih itd.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in kadrov po občinah so se pojavili zastoji v upravnih postopkih. Zahteve po dodatnih prispevkih za vzgojno varstvene objekte, zaklonska in druge infrastrukturne objekte pa so poleg naraščanja cen gradbenih materialov in storitev pomagale dvigniti cene stanovanj. Mnogokrat so se cene objektov višale zaradi urbanističnih zahtev, licitiranj stavbnih zemljišč, sanacijskih zahtev nekaterih mestnih predelov in sofinanciranja komunalnih investicij. Visoke obresti (12%) na kredite za gradnjo za trg so destimulativno vplivale na pove-

čanje obsega stanovanjske gradnje, saj so enkrat večje kot znaša povprečni čisti dohodek gradbene operative pri tej vrsti gradnje.

Ko danes ugotavljamo, da način gradnje za trg ni uspel, je potrebno poudariti vzroke, zaradi katerih se obseg stanovanjske gradnje ni večal in povedati razloge za močno naraščanje cen. Naštetimo le nekatere:

- pomanjkanje realnih programov stanovanjske izgradnje,
- pomanjkanje cenejših stavbnih zemljišč za delavska stanovanjska naselja,
- pomanjkanje sredstev za komunalno opremljenost stavbnih kompleksov,
- neprimerne zahteve za razna dodatna financiranja v okviru stroškov za pridobivanje zemljišč,
- visoke bančne obresti za kredite za gradnjo za tržišče,
- pomanjkanje osnovnih normativov za tipe stanovanj (kaj so standardna stanovanja?),
- zahtevni tehnični predpisi, ki so ostrejši kot v drugih evropskih deželah (zvočna, toplotna izolacija itd.),
- pomanjkanje republiškega koordinacijskega organa za stanovanjsko gradnjo,
- premajhno sodelovanje med razvojno-raziskovalno dejavnostjo in gradbenim centrom ter operativno, itd.

Ker ni bilo ustrezne družbene akcije na področju graditve stanovanj, so si podjetja gradbene operative sama sestavila svoje plane, ki so bazirali na realnem pokritju glede finančnih sredstev. Pri tem so se nujno ravnala po tržnih potrebah, zato so zgradila le toliko stanovanj, kolikor so jih lahko prodala. Ker niso imela dovolj lastnih sredstev, tudi stanovanj v zalogo niso gradila. Manjkalo je organiziranih kupcev, pa jih je vsako podjetje samo zbiralo kot je vedelo in znalo.

Pri takšni organizaciji grad-

nje so se razvile različne nove tehnologije gradnje, ki bi jih bilo danes škoda opustiti. V prizadevanjih za tehnološki napredek in večjo racionalizacijo, se je operativna razvila tako daleč, da danes izvaja stanovanjsko gradnjo od lokacije do ključa, pri tem pa povezuje ostale dejavnosti, ki sodelujejo v tej gradnji. Čeprav mnogokrat dajejo krivdo za visoke cene v gradbeništvu na gradbeno operativno, slednja nima dovolj moči, da bi privedla vse udeležence do znižanja cen.

V mnogih pogojih usmerjene stanovanjske politike se danes pojavljajo različni predlogi in oblike organiziranosti. Proizvajalce stanovanj, ki se jih zaradi današnjega, skoraj edinega načina gradnje za trg gleda kot monopoliste, naj bi jutri degradirali na nivo izvajalca, čeprav vemo, da bo gradnja za trg še v bodoče interesantna za tiste občane, ki si bodo kupovali stanovanje sami. Potrebno bo zato tudi sredstva občanov dodatno mobilizirati, saj bodo pripomogla k izgradnji večjega števila stanovanj.

Kot novi investitorji se bodo pojavili bodisi interesne stanovanjske skupnosti, bodisi pa kar stanovanjska podjetja.

Ponovno se forsirajo klasične oblike nekdanjih licitacij, toda v zadnjem času se sklepajo tudi samoupravni sporazumi med posameznimi proizvajalci stanovanj, občinskimi skupščinami in predstavniki kupcev — koristnikov.

Gradbena operativna je mišljenja, da se morajo proizvajalci stanovanj enakopravno vključevati v usmerjeno stanovanjsko gradnjo, saj bi na ta način boljše izkoristili ves doslej ustvarjen potencial v operativi. Sedanji načini oddaje del in konkurenčna borba lahko povzročijo izkoriščanje gradbeništva, večjo fluktuacijo delavcev zaradi znižanja osebnih dohodkov in slabo kvaliteto del. Gradbeništvu je pripravljeno predložiti

»NOVA INGRADOVA BETONARNA...«

(Nadaljevanje s 3. strani)

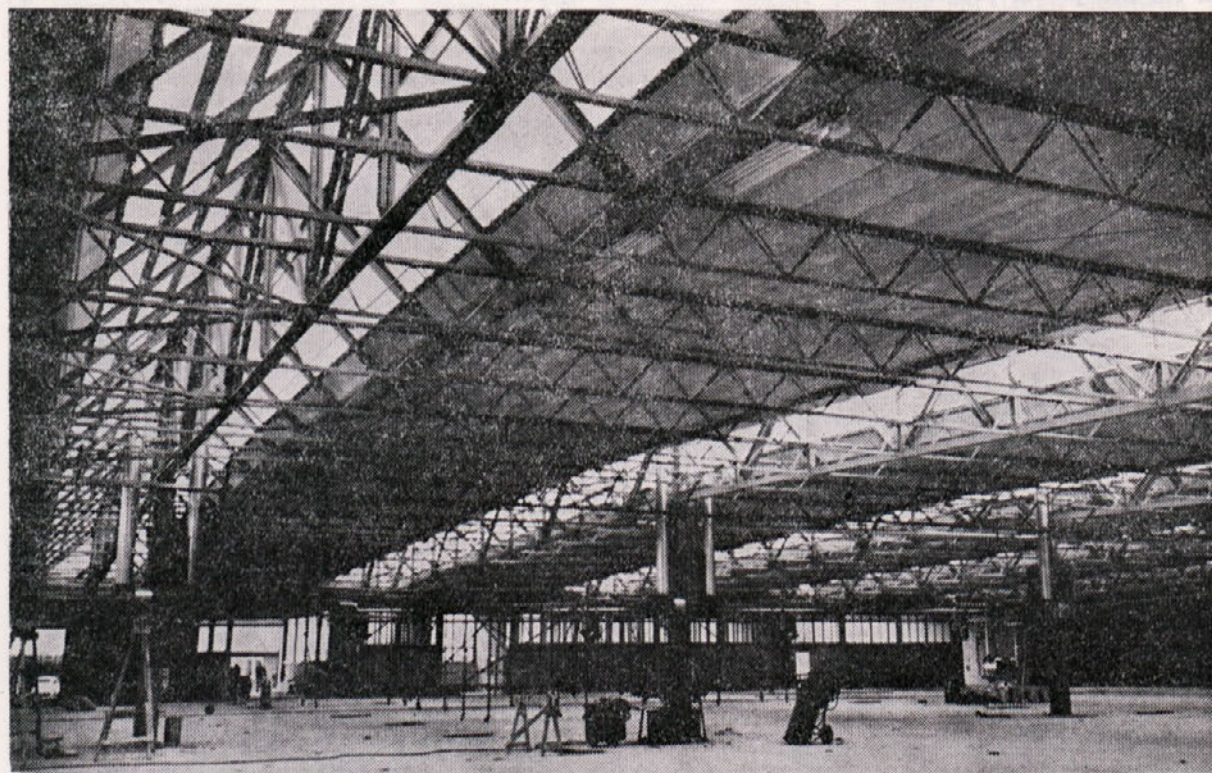
kabini, ob strojnici, bo k avtomatiki pozneje priključen računalnik, ki za vsako dobavo betona napiše dobavnico s ceno in doda tudi atest — dokument o sestavi mineralnih agregatov, količini in vrsti cementa ter vode za dobavljeno kvaliteto betona. (Lieferschein und Atest — Druckwerk IBM, DATA, Körting). V deponijah agregatov so že vgrajeni grelci za zimsko gretje agregatov, gradnja kotlovnice, pa se še rešuje kompleksno za vse obrate sektorja Medlog.

Potrebna predela in gradbena dela so pa žal morala čakati na odobritev lokacije, tako da je nastala občutna zamuda celotne izgradnje.

Po poizkusnem obratovanju bo tovarna Lambert izvršila dokončno regulacijo celotnega sistema za avtomatično programiranje in nekatere dogovorjene dopolnitve za izboljšanje pretoka peskov.

Z veseljem pričakujemo dan, ko bo betonarna predana naši operativi in zelo ji želimo — SREČNO!

Edo Božnik, dipl. gradb. ing.

Pogled na 188 tonsko nosilno strešno konstrukcijo. V novi avtohalu bo servis tovornih vozil, ki trenutno obratuje v Medlogu.

javnosti odprte karte, kar pomeni, da ji predloži strukturo cene stanovanj.

Znano je, da je v ceni stanovanja zajeta vrsta stroškov in da so neutemeljeni očitki o visokih cenah, ki padajo samo na gradbenike.

Iz analiz sledi, da ima gradbena operativa le cca 20% udeležbe v ceni stanovanja in lahko z vsemi svojimi ukrepi in z boljšo organizacijo svojega dela vpliva le na petino cene.

Iz tega nadalje sledi, da imajo podjetja gradbene operative premajhna lastna sredstva, ki bi jih lahko vlagala v proizvodnjo stanovanj. Obeti za prihodnje kljub optimističnim napovedim ne kažejo bistvenega izboljšanja. Sredstev bo lahko le manj in sicer:

K povečanemu prispevku od 4 na 6% je treba pripomniti, da bo šlo okrog 30% v solidarnostni sklad za subvencije, 20% v namensko oročanje nekako 50% pa bo ostalo za usmerjeno stanovanjsko gradnjo, kar je manj, kot je bilo doslej. Zato vsaj prvo leto večjih sredstev ne bo. Dodatno namenjena sredstva delovnih organizacij, ki so doslej znašala še vsaj 4%, so obdavčena in zato ni stimulatивно, da se vlagajo v stanovanja. Banke se individualnim varčevalcem, ki vlagajo svoj delež in ga vežejo za pridobitev stanovanjskih posojil, ne bodo mogle odpovedati, individualni varčevalci pa vse bolj oklevajo z varčevanjem spričo nižjih dohod-

kov, višjih življenjskih stroškov in velikega nesorazmerja med našim povprečnim letnim zaslužkom in ceno stanovanj.

Da bi se lahko operativa in projektiva vključili še uspešnejše v vsa prizadevanja za zgraditev večjega števila stanovanj, predlagamo naslednje:

1. Gradbeništvo naj se vključi kot enakopraven partner, kot proizvajalec stanovanj na podlagi samoupravnega sporazumevanja o graditvi stanovanj.
2. Obdrži naj se tudi sistem gradnje za trg kot dopolnitev sedanjim napovedim, da bodo novi investitorji interesne stanovanjske skupnosti.
3. Uvesti je princip integralnega projektiranja, ki zahteva teamsko delo projektantov, kot tudi vseh drugih udeležencev v graditvi stanovanjskih objektov, oz. stanovanjskih sosesk. Projektiva mora vplivati na sodobni razvoj tehnologije graditve stanovanj, zagotovljena pa mora biti funkcionalnost oz. racionalnost graditve in uporabe stanovanj. Sedanje, za slovenske razmere preveč številne vrste tehnologije, bo treba selekcionirati in razvijati naprej samo najbolj perspektivne.
4. Urediti je tehnično regulativo, ki zadeva stanovanjsko graditev (tehnične predpise in JUS standarde). Ta regulativa naj poleg kvalitete del in izdelkov definira vse tisto,

kar prispeva k takoimenovani industrializirani gradnji (začenši od dimenzij kosovnega materiala, prefabrikatov, prostora, pa do ugotavljanja pogojev izpolnitve zahtevne kvalitete).

5. Gradbena podjetja so pripravljena nuditi odprte ponudbe z navedbo strukture cene in z minimalno dovoljeno akumulacijo sklepati pogodbe in sporazume za gradnjo stanovanj na večjih kompleksih (soseskah).
6. Licitacije naj preidejo v višje oblike. Ker je pri določenih urbanističnih elementih možno uporabiti znane, sodobne tehnologije, naj se razpisuje natečaj za kompletno izgradnjo naselij (število in tipe stanovanj).
7. Takoj se je potrebno dogovoriti za družbene kriterije in normative stanovanj, določiti opremo in sploh definirati, kakšno je standardno stanovanje.
8. Koncentrirati razvojno-raziskovalno delo in doseči boljše povezavo med gradbenim centrom Slovenije in operativno.
9. Manjka republiški koordinacijski organ za to področje.
10. Spremeniti bo potrebno predpise, da bo hitrejše pridobivanje investicijske in upravne dokumentacije ter da bo odpadel nepotreben čas, ki podražuje gradnjo.

11. Definitivno urediti pridobivanje, opremljanje in oddajanje zemljišč ter odpraviti zemljiško rento, ki se ustvarja na račun višje cene stanovanj. To pomeni pridobitev zemljišč brez navijanja cen, zagotovitev sredstev komunalnim organizacijam, da lahko izpolnjujejo naloge, ki jih jim nalaga zakon in očiščenje cene vseh mogočih prispevkov, ki se jih sedaj pobira.

12. Zagotoviti moramo nadalje potrebne količine osnovnih gradbenih in instalacijskih materialov, saj vemo, da bo pomanjkanje cementa trajalo še vsaj 2 — 3 leta. Opekarne pa že sedaj ne proizvajajo materialov, pri katerih ustvarjajo izgubo.

Gradbeništvo samo ni sposobno vložiti dovolj sredstev za zagotovitev potrebnih kapacitet za proizvodnjo deficitarnih gradbenih materialov (n. pr. cement), pa je zato nujna pomoč ostalih dejavnikov.

13. Potrebno je nadalje razvijati sodobno tehnologijo, uvajati racionalizacije in z boljšo organizacijo ter koordinacijo dosegati pocenitve. K temu lahko pripomore: koncentrirana gradnja in dolgoročni načrti stanovanjske izgradnje ter sklenitev republiškega družbenega dogovora o stanovanjski gradnji, ki se trenutno pripravlja.

LEON ČREPINEK,
dipl. gradb. ing.

OBLIKOVANJE IN RAZPOREJANJE STANOVANJSKIH SREDSTEV V INGRADU

Pisanja in govorjenja o možnostih pridobivanja stanovanja v našem podjetju je bilo že veliko, mnogi naši delavci pa o tem še vedno niso drobro obveščeni. Na to nas opozarja njihova kritična ocena o pristopu k reševanju stanovanjskih problemov, o porabi zbranega denarja za stanovanja ... Vzrok je lahko tudi v tem, ker prošnje nekaterih še niso pozitivno rešene. Rešitev vseh stanovanjskih potreb, kolikor jih imamo v podjetju, je v kratkem času nemogoča, zato mora posameznik počakati določeno dobo, da pride na vrsto za stanovanje ali posojilo. Tokrat pojasnjujemo s konkretnimi podatki o razpoložljivih sredstvih v ta namen.

Kako zagotavljamo sredstva?

- iz 4% stanovanjskega prispevka od bruto osebnih dohodkov, katerega smo izločali do 1. 3. 1973,
 - od 1. marca 1973 iz 6% stanovanjskega prispevka od bruto OD,
 - iz dela sredstev, izločenih iz dohodka podjetja po zaključnem računu,
 - iz amortizacije za stanovanja, vložena v sklad stanovanjskih hiš pri stanovanjskem podjetju,
- Poudarjamo, da v tekočem letu koristimo kreditna sredstva banke, pridobljena na osnovi vezave dela ustvarjenih

sredstev v prejšnjem letu. Doslej so znašala 175% vezanih sredstev pri banki. Lani smo na pr. oročali mesečno 80.000 din, nakar letos dobivamo po 140.000 din kredita od banke. Ta sredstva so tudi osnova za reševanje stanovanjskih potreb v letošnjem letu.

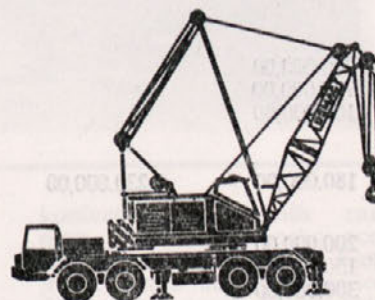
Iz lanskoletnega dohodka podjetja smo poleg rednih stanovanjskih sredstev izločili še 1.000.000,00 dodatnih sredstev za stanovanja. Ta denar smo skupno s sredstvi iz 6% stan. prispevka oročili pri banki (2.300.000,00 din) nakar bomo prihodnje leto dobili 4.050.000,00 din kredita. Tako ustvarjena sredstva bomo koristili za gradnjo stanovanj za člane kolektiva.

Razporejanje sredstev

Sredstva, formirana po nakazanih virih, ne ostajajo v celoti na razpolago podjetju. Do leta 1973 smo od 4% stanovanjskega prispevka odvajali 20% za gradnjo stanovanj borcev NOV in 8,25% za subvencioniranje stanarin. V letu 1972 je ta izločitev znašala 463.628,50 din. Od 1. 1. 1973 je obremenitev stanovanjskega sklada skorajda enaka. Z ustanovitvijo občinskega solidarnostnega sklada (njegov namen je reševanje stanovanjskih problemov mladih družin, starih ljudi in delavskih družin z nizkimi dohodki) smo dolžni po zakonu odvajati 30%

sredstev od stanovanjskega prispevka v ta sklad. V številkah to predstavlja za letos 1.047.000,00 din. Podjetju zaenkrat ostaja na razpolago 70% sredstev oz. 2.443.000,00 din.

Trenutno je v javni razpravi v Celju družbeni dogovor o združevanju stanovanjskih sredstev na nivoju občine v višini

40% ustvarjenih sredstev s stanovanjskim prispevkom. Sredstva bi združevali ali pri stanovanjskem podjetju, ki je kot strokovna organizacija po predvideni samoupravni ureditvi stanovanjskega področja zadolžena za organizacijo stanovanjske izgradnje, ali pri Ljubljanski banki, ki bo v tem primeru opravljala servis za podpisnice dogovora. S tem družbenim dogovorom se podjetjem zagotavlja samostojno upravljanje z združe-

nimi sredstvi. Vplačniki bodo dobili ustrezno vrednost stanovanjskih enot (stanovanj) za vplačana sredstva. V kolikor bo družbeni dogovor sprejet med podjetji, bomo preostalih 70% sredstev zmanjšali še za 40%. Podjetju bo ostalo 30%, s katerimi bo samostojno razpolagalo (kreditni za gradnjo stanovanjskih hiš, nakup stanovanj in podobno).

Tako bomo predvidoma gospodarili s stanovanjskim denarjem v kolektivu. Seveda pa še vedno ostaja skrb za ureditev stanovanjskih razmer tudi na posameznikih. Le-te opozarjamo, da Ljubljanska banka spremeni svoj pravilnik o stanovanjskem varčevanju. Ko bo dokončno sprejet, bomo člane kolektiva z njim seznanili. Priporočamo, da se posamezniki tudi sami pozanimajo o možnostih stanovanjskega varčevanja pri banki.

Marija Gazvoda

Višje stanarine

Po odloku celjske občinske skupščine bodo stanarine za stanovanja v družbeni lastni od 1. julija letos dalje višje za vrednost odpravljenih razlike v stanarini, ki je bila subvencionirana. Konkretno gre v tem primeru za nekaj več kot 12%.

Investicijski program za leto 1973

ki ga je sprejel delavski svet podjetja

REKAPITULACIJA

A. Plačilo kreditov za nabave iz prejšnjih let	1.450.000,00	
B. Stroji in avtopark	3.254.935,00	
C. Sektor PGM Medlog	2.880.000,00	
D. Sektor proizvodni obrati	2.127.300,00	
E. Komunala	178.400,00	
F. Nerazporejeno in varstvo pri delu	144.365,00	
Skupaj din	10.105.000,00	

A. Plačilo kreditov za nabavo strojev in opreme iz prejšnjih let, ki zapadejo v letu 1973		1.450.000,00
---	--	---------------------

B. Predvidene nabave strojev in opreme za strojni avtopark

1. Program RICHIER Ingrad
 - 2 gr. žerjava 40 m
 - 2 avtomešalca 6 m³
 - 2 betonarni večji 24 m³/h
 - 1 betonarna manjša 18 m³/h
 - 1 vibrovaljar 1,5 t

vrednost nabave	1.105.595 FF
dinarska vrednost	3.670.575 din
carina + stroški	954.349 din
	4.624.924 din

Po kreditnem aranžmanu je v letu 1973 potrebnih sredstev 15% od 3.670.575 =

carina	550.586 din	
	954.349 din	1.504.935,00

2. Nov hidravlični bager goseničar 0,90 m³, kombiniran z nakl. 1,3 — pogoj kredit!

250.000,00

3. Tovornjaki TAM (nadomestilo za izločena vozila koncem leta 1972)

6 kom TAM 5000	
2 kom TAM 5500	
8 kom skupno	900.000,00

4. Vlačilec tankovske prikolice za težke stroje pogoj kredit!

100.000,00

5. Program Wacker 1973

250.000,00

6. Program Weda 1973, od tega 1 mulna črpalka UTA

100.000,00

7. Razna drobna mehanizacija (žage, meh., orodje in dr.)

150.000,00

3.254.935,00

C. Sektor Medlog

1. Nov železokrivski obrat Medlog

a) projekti, odkupi	200.000,00	
b) gradbena dela, objekt	750.000,00	
c) energetika	100.000,00	
d) oprema I. faza program (Mubea, Omes, MEP, REMA, SINAC)	180.000,00	1.230.000,00

2. Betonarna

a) gradbena dela	200.000,00	
b) energetika	150.000,00	
c) domača oprema	300.000,00	
d) kotlovnica in ogrevanja	150.000,00	800.000,00

3. Obrat votlaki — kalupi

100.000,00

4. Peskolom Frankolovo III. projekti — geod. posnetek + elaborat zalog, brez ekspl. projekta

100.000,00

- Peskolom Frankolovo II, prestavitev el. visokonap. drog

500.000,00

5. Maltarna, ukinitvev stare maltarne in ureditvev nove v Medlogu

50.000,00

6. Drobna oprema

100.000,00

2.880.000,00

Rekapitulacija

— Nov železokrivski obrat	1.230.000,00
— Betonarna	800.000,00
— Obrat votlaki — kalupi	100.000,00
— Peskolom Frankolovo II in III	600.000,00
— Maltarna	50.000,00
— Drobna oprema	100.000,00
Skupaj	2.880.000,00

D. Sektor proizvodni obrati

1. Mizarstvo Gomilsko — hala (razlika med predračunom — letna situacija) cca

1.600.000,00

2. Mizarška delavnica — stroji

a) brizgalna kabina Žičnica Ljubljana tip BS/H-KV	
1 kom	50.000,00
b) štiristranski skobelni stroj Weinig	
1 kom	300.000,00
c) Exhauster naprave	80.000,00
d) strojček za brušenje Widia orodje	
1 kom	30.000,00
SKUPAJ	460.000,00

3. Slikarski obrat

a) prenosni kompresor	
1 kom	5.500,00
b) vibracijska ročna brizgalna naprava Iskra	
1 kom	1.800,00
SKUPAJ	7.300,00

4. Kleparska delavnica

a) ročni električni vibracijski strojček »Hilti«	
1 kom	4.000,00
b) rubilni stroj	
1 kom	15.000,00

5. Ključavničarstvo

a) ročni brusilni stroj	
2 kom	4.000,00
b) vrtalni ročni stroj za rezanje navojev	
1 kom	3.000,00
SKUPAJ	7.000,00

6. Toplovodna delavnica

Stroj za krivljenje cevi — hidravlični	
2 kom	14.000,00

7. Elektro delavnica

strojček za rezanje brazd	
1 kom	20.000,00

Rekapitulacija

— Mizarstvo Gomilsko — hala	1.600.000,00
— Mizarstvo Gomilsko — stroji	460.000,00
— Slikarstvo	7.300,00
— Kleparska delavnica	19.000,00
— Ključavničarstvo	7.000,00
— Toplovodna delavnica	14.000,00
— Elektro delavnica	20.000,00
Skupaj PO	2.127.300,00

E. Komunala

1. Uprava	
— dinamometer	5.000,00
— mize pisarniške	6.000,00
— mize strojepisne	2.400,00
— omare rolo	6.000,00
— računski stroji elektronski Digi-tron	36.000,00

— diktirni aparat	4.000,00
— pisalni stroji električni	20.000,00
— pisalni stroji navadni	8.000,00
— računski stroji seševalni	9.000,00
— teleprinter	45.000,00
— razmnoževalni stroj	7.000,00

2. Menza Celje	
— tehtnica 150 kg	6.000,00
— stroj za umivanje posode	70.000,00

3. Delavsko naselje

— stoli z naslonom	8.000,00
— mize sobne	6.000,00
— omare oblačilne lesene enodelne	10.000,00
Skupaj	278.400,00

Predlagana je bila tudi nabava 2 kom kotlov za bitumen za potrebe kleparske delavnice, vendar naj se ta nabava še prouči, oziroma ugotovi, če je potrebna.

Dodatno k sprejetemu investicijskemu programu je delavski svet odobril na zasedanju dne 25. 4. 1973 še naslednje na-

bave osnovnih sredstev za leto 1973:

1. Kamion TAM z dolgo šasijo za prevoz hlodovine in betonskih cevi z montiranim nakladačem Hiab

— kamion	150.000,-
— nakladač Hiab	180.000,-

2. Lahka tovorna vozila Fiat Zastava 620 B 2 toni

— za prevoz nafte na delovišča	1 kom
— za potrebe sektorja PGM	1 kom
— za potrebe sektorja Celje	1 kom
Zastava kombi 1300	138.000,-

3. Vlačilec (3 osni pogon) Tatra 148 za nadomestitev starega in izrabljenega vlačilca Tatra 138

310.000,-

4. Nabava avtobusa Mercedes 40 sedežev za prevoz delavcev na oddaljena gradbišča iz naselja Celje

220.000,-

5. Oprema za novo jedilnico na CO Lava (stoli, mize)

skupaj	33.000,-
1.031.000,-	

Kritje — odobreno v investicijskem programu za leto 1973 100.000,-
Dodatna sredstva 931.000,-
Tako se prvotni investicijski program poveča z dodatnimi nabavami na 11.036.000 din.

**Dopisujte
v svoje
glasilo**

PRVA STANOVANJA IZ SOLIDARNOSTNEGA SKLADA

Hitro, poceni in solidno je geslo, ki postaja vse bolj gonilno današnje gradnje stanovanj. Tudi naše podjetje sledi temu in rezultat tega je načrtno vpe-ljan sistem gradnje stanovanj s tako imenovanimi tunelskimi opaži francoske firme Outinord.

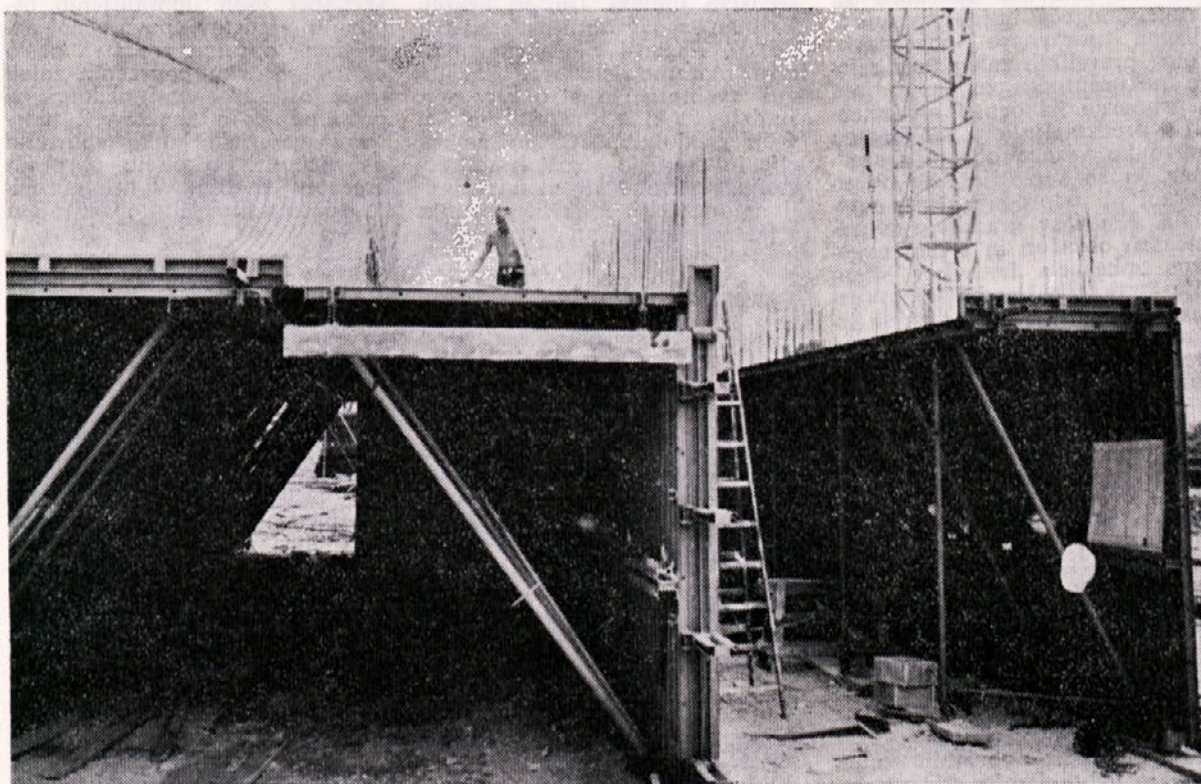
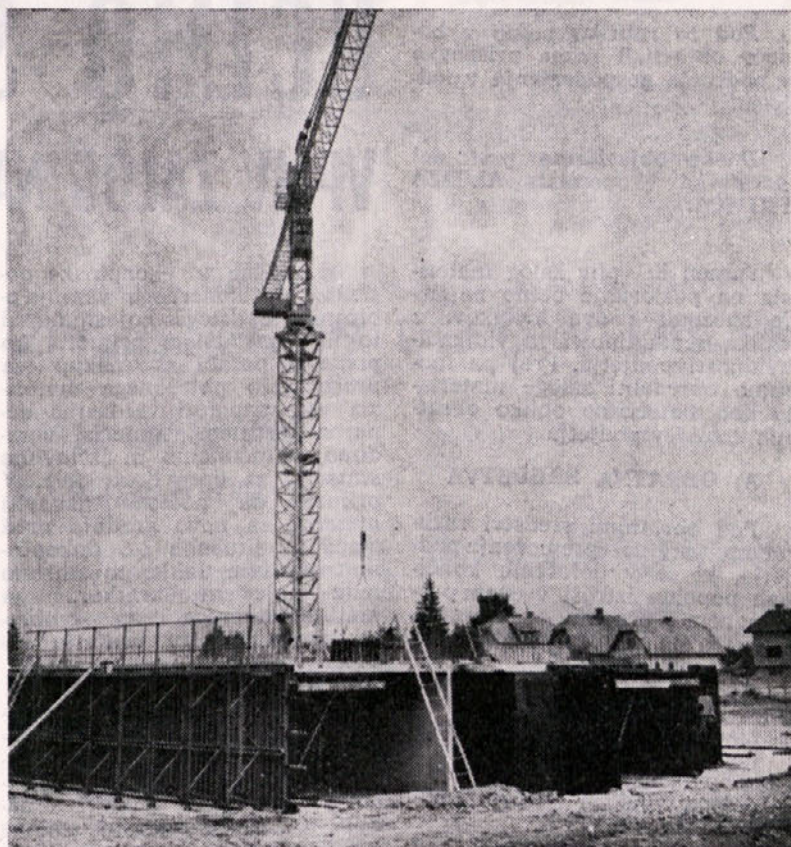
Z jeklenimi poltuneli opaži-mo stene in strop, armatura je mrežna ČBM 50, beton liti MB 300. Z uporabo čistega cementa in gretjem vgrajenega betona dosežemo hitro staranje betona in je možno konstrukcije razopažiti že po 12 urah. Pločevina-sti opaž daje izredno gladke površine betona, na katere je možno direktno lepiti tapete ali pa jih slikati. S tem se izognemo zamudnemu ometavanju, tempo gradnje je hitrejši, kvaliteta pa zelo dobra.

Prvi objekti, grajeni po tem sistemu, se že dvigajo iz zemlje na zazidalnem kompleksu Lava 1 b. To sta dva 106 stanovanjska bloka, ki jih gradimo za potrebe solidarnostnega stanovanjskega sklada pri Skupščini ob-

čine Celje. Objekta sta tlorisnih dimenzij ca 40 x 20 m, podkletena, v nebo pa se dviga še pritličje in 8 nadstropij. Struktura stanovanj je prilagojena zahtevam razpisa. Projekte in študije opažev ter tehnologije je pripravila naša razvojna služba izvajanje pa je bilo zapu-pano kolektivu sektorja Celje. Ekipa, ki dela s tunelskimi opaži, je bila tudi na 10 dnevni praksi pri SGP Gorica, kjer že tri leta delajo s tem sistemom opaženja. Kolektiv PE Koper nas je temeljito seznanil s to vrsto gradnje, za kar smo jim lahko zelo hvaležni. Medsebojna izmenjava izkušenj je vsekakor pravičen način sodelovanja naših gradbenih kolektivov.

Pred celotnim kolektivom in še posebej pred ekipo na gradbišču je težka in odgovorna naloga, zgraditi objekte solidno in v zelo kratkem roku. S trudom vseh posameznikov in ob pomoči ustreznih služb na upravi nam to mora uspeti.

Sef gradbišča
Alojz Krajnc

Gradnja s tunelskimi opaži

Naš razgovor

RAZGOVOR S ČLANOM REPUBLIŠKE KONFERENCE ZKS FRANCOM VRBNJA-KOM

V Ljubljani je bila 8. in 9. maja letos četrta seja konference ZKS. Kot član konference ste sodelovali v razpravi. Zanima nas, zakaj ste se odločili za razpravo?

Preden bi konkretno odgovoril na to vprašanje, moram povedati, da sem se za razpravo odločil iz več razlogov:

- kot član republiške konference ZKS sem imel velike možnosti za sodelovanje v pripravah na samo konferenco, predvsem pa sem se zavedal pomena nalog, ki nas čakajo, kakor tudi odgovornosti, da jih uresničimo;
- zadnje čase dosegamo zelo dobre rezultate pri premagovanju raznih težav — odpravljanju anomalij, ki so nam v preteklosti prizadele veliko gorja;
- smatral sem za potrebno, da poleg podanih poročil na

konferenci in številnih razprav, ki so vsestransko ocenile dejavnost ZKS med tretjo in četrto sejo konference ZKS, povemo tudi izkušnje iz vsebine delovanja komunistov konkretno iz neposredne proizvodnje.

Ali nam lahko na kratko opišete vašo razpravo na konferenci?

Dejal sem: »V podjetju, kjer delam in živim si komunisti že dolgo časa organizirano prizadevamo, da bi ustvarili kar najugodnejše pogoje in razmere za stabilno gospodarjenje in razvoj samoupravnih odnosov, posebno pa še za večji vpliv neposrednih proizvajalcev...«

Večji del razprave sem namenil našemu letnemu programu dela, kjer sem omenil, da program postavlja pred vse faktorje zahteve po boljšem gospodarjenju, boljših samoupravnih odnosih in učinkovitejšem reševanju socialnih problemov. Poleg nalog, ki sem jih naštel iz samega programa, pa sem v razpravo vključil tudi prizadevanje za uresničevanje ustavnih dopolnil v naši delovni skupnosti in postavil zahtevo pred vse organe, da se samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje dosledno izvaja na vseh nivojih našega družbenega političnega, samoupravnega in gospodarskega življenja.

Pod to rubriko bomo v bodoče objavljali razne prispevke s področja gospodarjenja v podjetju.

Danes objavljamo prvi del prispevka ekonomista ALOJZA PRIMCA.

Pomen in vpliv zalog materiala na poslovanje bomo najlažje spoznali z dve hvidikov: z vidika rentabilnosti in vidika likvidnosti podjetja. Prej pa moramo opredeliti zaloge materiala kot materialno obliko obratnih sredstev podjetja.

A) OBRATNA SREDSTVA

Pod obratnimi sredstvi razumemo tisti del premoženja podjetja, ki se v določenih količinah popolno iztroši v enem proizvodnem procesu. Obratna sredstva zavzemajo materialno in denarno obliko.

Materialno obliko sestavljajo:

- material za reprodukcijo (zaloge)
- nedovršena proizvodnja
- polproizvodi in gotovi izdelki
- ostala sredstva za delo, ki se ne smatrajo za osnovna sredstva.

Denarno obliko obratnih sredstev pa sestavljajo sama denarna sredstva ter terjatve, ki izhajajo iz poslovanja podjetja.

V toku procesa proizvodnje in realizacije obratna sredstva menjajo svojo obliko, najprej se denarna sredstva pretvorijo v predmetna obratna sredstva, kasneje pri realizaciji pa se povrnejo v prvotno, denarno obliko. Ta proces se stalno obnavlja tako, da se obratna sredstva v določenem časovnem obdobju nekajkrat obrnejo.

V svojem preobraževanju (transformaciji) prehajajo obratna sredstva v razne sukcesivne faze, katerih trajanje je predvsem odvisno od načina proizvodnje. V gradbeništvu kot specifični gospodarski panogi se javljajo le sledeče tri faze:

- za potrebe gradbene dejavnosti je treba najprej nabaviti potreben material, orodje, gorivo itd.
- sama gradnja objekta traja dalj časa in se v tej fazi obratna sredstva vežejo v poprečni mesečnih višinah nedovršene proizvodnje
- ker izstavljenе situacije niso takoj plačane, nastopajo obratna sredstva v tej fazi v obliki terjatev.

Za razliko od industrijske in trgovske dejavnosti, se v čisti gradbeni dejavnosti obratna sredstva ne pojavljajo v obliki gotovih proizvodov oziroma vežejo v višini poprečnih zalog gotovih izdelkov.

Čas trajanja posamezne faze predstavlja tudi čas vezave obratnih sredstev v določeni obliki v tej fazi. Seštevek trajanja posameznih faz daje skupen čas obrata obratnih sredstev oziroma trajanje njihove vezave. Prekomerno časovno vezanje teh sredstev v eni izmed navedenih faz, jasno podaljšuje celotno časovno angažiranje obratnih sredstev.

UČIMO SE GOSPODARITI

VPLIV ZALOG NA POSLOVANJE PODJETJA

In kakšne so ekonomske posledice prekomernega vezanja obratnih sredstev? Pojasnimo si to na enostavnem primeru, ko podjetje porabi za nakup za proizvodnjo potrebnega materiala vsa razpoložljiva lastna denarna sredstva. Material vgradimo, obračunamo in izstavimo situacijo za opravljena dela. V primeru, da hočemo nabaviti material za novo gradnjo pred plačilom situacije oz. dokončanim obratom, lahko to storimo le z najetjem kratkoročnega kredita, katerega cena — obrestni predstavljata za podjetje dodatni strošek.

Kateri so vzroki za neoptimalno vezavo obratnih sredstev? Predčasen nakup (tudi nakup prevelike količine materiala se smatra za predčasen nakup, saj je za izžerpanje zaloge potreben daljši čas) prehitro veže naša denarna sredstva in jih tako ne moremo uporabiti za druge, mogoče nujne nakupe oziroma poravnave obveznosti. Poleg prevelikih zalog tudi zaloge neprimerne kakovosti ali dimenzij predstavljajo vrednostno preveliko vezavo obratnih sredstev, ki se sprostijo šele ob uporabi ali odprodaji tega materiala. Kasnitev gradnje, nepravčasen obračun in s tem pogojena zakasnela izstavitel situacije prav tako podaljšujejo vezavo sredstev, k čemur pa še izdatno pripomore znano dejstvo tretje faze, da investitorji kasni s plačili situacij.

Ze tako kratek opis nam daje prikaz lokacij problemov oziroma pomanjkljivosti, razviden je vpliv in odgovornost posameznih nivojev upravljanja in vodenja ter globalni obseg nalog posameznih služb in operativnega vodstva. Istočasno pa spoznava večkrat prisotno mnenje, da je izključno le GRS odgovorna za priskrbo, vlaganja in ponovno vračanje obratnih sredstev v denarna sredstva, za zmotno.

Cilj analize obratnih sredstev je ugotavljanje primernosti višine angažiranih sredstev t. j. ali so s stališča nemotnega poslovanja zadostna, prevelika ali premala v razmerju do normalno potrebnih.

Analizo lahko razdelimo na: — splošno, kjer z prej navedenega vidika obravnavamo obratna sredstva v celoti, in — analize po fazah, kjer bo predmet proučevanja konkretna oblika obratnih sredstev v določeni fazi transformacije.

Zadana naloga — proučevanje vpliva zalog materiala na poslovanje podjetja — nas obvezuje, da posebno pozornost posvetimo, problemu prve faze — vezavi obratnih sredstev v zalogah materiala in njihovem vplivu na rentabilnost in likvidnost poslovanja.

B) VPLIV ZALOG MATERIALA NA RENTABILNOST POSLOVANJA

Eden od zastavljenih ciljev v gospodarskem načrtu za leto 1973 je tudi povečanje rentabilnosti vloženih sredstev. Rentabilnost kot sintetični pokazatelj

$$R = \frac{\text{dohodek podjetja} - \text{osebni dohodki (bruto)}}{\text{poprečno angažirana osnovna in obratna sredstva podj.}}$$

da je znašala rentabilnost v letu 1972 20% in da se za tekoče leto predvideva 24,5% stopnja rentabilnosti sredstev. Planirana predpostavka pa ne sme biti gola številka, temveč podatki, ki obvezuje in kot tak zahteva določene ukrepe.

Kako mislimo to doseči? Planski podatki v gospodarskem načrtu nam, glede na osnovo leto 1972, kažejo tendenco nekoliko večjega vlaganja v osnovna sredstva (indeks 126) in nekoliko manjšega v obratna sredstva (95). Z vlaganji v osnovna sredstva moramo istočasno zagotoviti kvalitetnejšo strukturo teh sredstev, ki bo rezultirala v večji produktivnosti mehanizacije in manjših stroških vzdrževanja, po drugi strani pa v večji amortizaciji. Manjša vlaganja v lastna obratna sredstva ne po-

daje splošno oceno o ugodnosti poslovanja in predstavlja odnos med angažiranimi sredstvi in ustvarjenim dohodkom, ki rezultira iz njihovega vlaganja.

Iz podatkov zaključnega račna za leto 1972 in gospodarskega načrta podjetja za leto 1973 lahko izračunamo, upoštevajoč obrazec rentabilnosti.

trjujejo namena plana po večji neodvisnosti od tujih virov (kreditov) in cenejšega financiranja, v kolikor ne gre za bistveno zmanjšan obseg dela. Vsekakor pa zahtevajo še hitrejšo obračanje teh sredstev.

Doseganje istega ali večjega dohodka ob manjšem angažiranju sredstev (OS in ObS) pomeni povečano rentabilnost vloženih sredstev. Poprečna osnovna sredstva predstavljajo nabavno vrednost vseh uporabljenih osnovnih sredstev, povprečna angažirana obratna sredstva pa so enaka seštevku poprečnih zalog materiala, vrednosti nedovršene proizvodnje in terjatev. Z naloga materiala lahko vplivamo na višino potrebnih obratnih sredstev z njihovo minimizacijo oziroma hitrejšim obračanjem zalog.

$$\text{koeficient obračanja} = \frac{\text{poraba materiala v istem obdobju}}{\text{poprečne zaloge mat. v časovnem razdobju}}$$

Odnos med poprečnimi zaloga in porabo materiala nam pove, kolikokrat v razdobju se zaloge obrnejo (porabijo v višini poprečnih zalog). Zmanjšane poprečne zaloge ob nespremenjeni porabi ali povečana poraba ob nespremenjenih zalogah materiala, povečuje hitrost obračanja zalog (večji K), skrajšuje vezavo materiala na zalogi izraženo v dnevih ter tako zmanjšuje vrednost obratnih

sredstev vezanih v zalogah materiala.

Poprečne zaloge lahko razberemo iz kontov razreda 3, tako, da salde konec vsakega meseca seštejemo in delimo z 12; poraba pa je razvidna iz ustreznih kontov razreda 4. Za potrebe naše analize in za sestavo naslednje tabele, pa bomo koristili podatke iz mesečnih »Poročil o gibanju zalog«, jih sestavlja materialno knjigovodstvo.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

KOLEKTIVNO ZAVAROVANJE

Z zavarovalnico Sava je sklenjena nova polica kolektivnega zavarovanja zaradi povišanja zavarovalnih vsot. Po tej polici znašajo nove zavarovalne vsote kot sledi:

Kategorija	Za primer smrti	Za invalidnost	Za naravno smrt
I.	40.500	81.000	2.000
II.	27.000	54.000	2.000
III.	20.250	40.500	2.000
IV.	16.200	32.400	2.000
V.	13.500	27.000	2.000

V I. kategorijo spadajo delavci, ki delajo izključno v pisarni

V II. kategorijo spadajo direktor, šef tehn. sl. in strokovni kader, ki delajo delno na terenu

V III. kategorijo spadajo strokovni kader (tehnik, inženirji, delovodje), ki delajo izključno na terenu

V IV. kategorijo spadajo fizični delavci na terenu.

V V. kategorijo spadajo šoferji, krovci, delavci v kamnolomu itd.

Delo sindikalne organizacije v prvih 5 mesecih leta 1973

Delo novoizvoljenega odbora sindikalne organizacije je bilo v prvih petih mesecih dokaj pestro. Predsedstvo se je trikrat sestalo in reševalo razno problematiko — med pomembnejših lahko štejemo reševanje socialnih problemov. Osnovne sindikalne organizacije po sektorjih so dokaj aktivne, razen nekaterih (npr. sektor Štore), kjer je v zadnjem času delo nekoliko zamrlo.

V tem obdobju so bili realizirani nekateri pomembni sklepi:

— V mesecu februarju je Delavska univerza iz Celja v Dobrni organizirala 4-dnevni seminar za člane vodstev sindikalnih organizacij v Celju. Seminarja se je udeležilo 12 članov naše sindikalne organizacije.

— Za člane našega kolektiva je sindikalna organizacija v sklopu kulturne akcije kupila 16 abonmajskih vstopnic za obisk predstav v Ljudskem gledališču Celje.

— Na sektorju v Slov. Konjicah je bilo, zaradi odhoda nekaterih članov iz kolektiva, izvoljeno novo vodstvo osnovne sindikalne organizacije. Za predsednika so izvolili Ivana Jalšovca.

— Podpisali smo dogovor za naročnino Delavske enotnosti za vse člane predsedstva in pred-

sednike osnovnih sindikalnih organizacij.

— Z mladinsko organizacijo smo se dogovorili o tesnejšem sodelovanju in medsebojni pomoči pri reševanju nekaterih nalog.

— Zaradi vse več pritožb o slabih stanovanjskih pogojih v delavskem naselju, je bila ustanovljena komisija, ki naj večkrat pregleda stanovanjske pogoje v omenjenem naselju. Komisijo sestavljajo: Rudi Gaberšek, Stefan Klenovšek in Marija Gozvođa.

— V počastitev dneva žena je sindikalna organizacija za vse žene kolektiva organizirala proslavo s kulturnim programom in zakusko.

— Glede na jugoslovansko politično akcijo zbiranja sredstev za graditev spominskega doma v Kumrovcu je predsedstvo na pobudo občinskega sindikalnega sveta Celje sklenilo, da vrnjeno članarino v enakem znesku nameni kot prispevek za graditev spominskega doma.

— Kot vsako leto smo tudi letos preko Centra za socialno delo v Celju, organizirali letovanje otrok v Baški. Letos bo na stroške sindikalne organizacije letovalo okrog 30 socialno in zdravstveno šibkih otrok, članov našega kolektiva.

— Predsedstvo je na zadnji seji

sklenilo, da bo nudilo nekaterim zdravstveno in socialno šibkim delavcem brezplačno letovanje v naših domovih.

Osnovne sindikalne organizacije po sektorjih so prijavile naslednje število članov:

OOS Gomilsko	3
OOS Medlog	3
OOS mehanizacije	2
OOS montaž. gradnje	1

OOS skupne službe	1
OOS Celje	1
OOS Štore	1

To je bil le bežen pregled celotnega dela sindikalne organizacije od 23. 11. 1972 dalje. Upamo, da bo tudi v bodoče sindikalna organizacija delovala še bolj uspešno kot dosedaj.

MARTA CIRMAN

ŽIVLJENJE IN DELO V OBČINI

Zveza komunistov o gospodarstvu

V prvi polovici junija je bila šesta seja občinske konference Zveze komunistov v Celju, ki je celotno delo posvetila analizi stanja in vidikom gospodarskega razvoja v občini. Delo je uspelo. Če povzamemo osnovno misel, potem lahko zapišemo naslednje besede: kljub uspehom, ki jih je gospodarstvo celjske občine doseglo v zadnjih letih, zdaj ni tisti čas, ki bi vnašal samozadovoljstvo. Dela na gospodarskem področju je veliko, zelo veliko. Se dosti je odprtih nalog.

Konferenca je v tej zvezi sprejela niz konkretnih zaključkov, ki zadaljujejo člane Zveze komunistov in organizacije ZK v delovnih organizacijah k izredno aktivnem delu. V tem pa je pravzaprav prelomnica dosežanje prakse. Ne le priporočila, sklepi... na vrsti je zdaj njihovo izvajanje, uresničevanje.

Praznik celjske občine

V spomin na ustanovitev Prve celjske čete, 20. julija 1941. leta, praznujejo prebivalci celjske občine ta dan kot svoj borbene praznik.

Po sklepu občinske skupščine bo letošnja osrednja proslava občinskega praznika v Šmartnem v Rožni dolini. Ob tej priložnosti bodo podelili tradicionalne Šlandrove nagrade, najvišja občinska družbena priznanja za uspešno delo na različnih področjih. Letošnje nagrade bodo dobili: služba za transfuzijo krvi pri celjski bolnišnici, zatem Milena Vršnik-Stiftarjeva, direktorica ekonomskega šolskega centra, Tugomer Voga, direktor železarne v Štorah, Stane Širca, šef tehnične kontrole v Libeli ter Alojz Potočnik iz cinkarne.

Ob prazniku pa bo celjska občinska skupščina podelila tudi domicilno listino zboru aktivistov OF za celjsko in savinjsko območje.

Inž. Drago Čuček, načelnik oddelka za gradbene in komunalne zadeve

Z odhodom dosedanjega vršilca dolžnosti načelnika oddelka za gradbene in komunalne zadeve pri skupščini občine Celje Alojza Pavliča na položaj direktorja občinskega solidarnostnega stanovanjskega sklada, je

bil za novega načelnika oddelka imenovan dipl. inž. Drago Čuček.

Opera „Matija Gubec“

V okviru prireditev na čast praznika celjske občine bo v soboto, 7. julija ob osmih zvečer na drsališču v celjskem mestnem parku ansambel ljubljanske opere predstavil delo žalskega rojaka Rista Savina, opero »Matija Gubec«. Vstopnice za to izredno uprizoritev so že na voljo v turističnem uradu poleg kina Metropol.

Kaj bo z naseljem Romov v Levcu?

Na zadnji seji celjske občinske skupščine, v petek, 15. junija, je odbornik in hkrati glavni direktor našega podjetja, dipl. inž. Henrik Čmak opozoril na izredno težak problem, ki je že dlje časa pri betonarni v Levcu. Gre namreč za neurejeno naselje Romov (Ciganov) in za okolje, ki vse prej kot ugodno vpliva na delovni obrat. Opozoril je na izreden promet težkih kamionov in na možnost, da lahko zaradi neurejenih razmer pride do hudih nesreč. Prav tako je menil, da naselje Romov na tem območju ni primerno oziroma, da bi morali urediti njihovo bivališče in stanovanjske prostore.

Problem ni lahek, še zlasti, ker so vsi dosedanji naporji za ureditev razmer, ostali brez rezultatov. Zato se tembolj umestno pojavlja vprašanje: kaj bo z naseljem Romov v Levcu?

.....

Podelitev priznanj OF

Dolgoletni član našega kolektiva Slavko Kukovec je prejel priznanje OF v letu 1973, ki ga je podelila občinska konferenca SZDL Celje.

Med dvanajstimi dobitniki teh priznanj je žirija pri občinski konferenci predlagala tudi Slavka Kukovca, ki je priznanje prejel za dolgoletno nesebično in prizadevno družbeno-politično delo. Prejel je srebrni znak OF.

.....

Udeleženci sindikalnega izleta skupnih služb - »v avtobusu«, bi lahko rekli. Vprašanje je bilo enostavno, vendar ni šlo brez glasovanja.

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

Razgibana športna dejavnost

Sportno življenje članov našega kolektiva je v zadnjem času močno razgibano. Sindikalno športno društvo je organiziralo vrsto tekmovanj, s svojimi ekipami pa nastopa tudi na občinskih in drugih prireditvah.

Obveščamo vas o nekaterih najpomembnejših rezultatih. Vse dejavnosti (redni treningi, TRIM tekmovanja, prijateljska srečanja itd.) bi težko zajeli v enem prispevku.

MEDSEKTORSKO TEKMOVANJE

V počastitev 25. maja je bilo tradicionalno tekmovanje med sektorji. Udeležilo se ga je preko 200 članov kolektiva. Po zanimivih bojih so bili doseženi naslednji rezultati:

Kegljanje

1. mesto sektor proizvodnih obratov
2. mesto sektor za mehanizacijo
3. mesto sektor Celje
4. mesto sektor Ljubljana
5. mesto skupne službe
6. mesto sektor Štore
7. mesto sektor montažne gradnje

Šah

1. mesto skupne službe
2. mesto sektor proizvodnih obratov

SREČANJE S ŠPORTNIKI KONSTRUKTORJA

V maju so se športniki našega kolektiva prijateljsko pomerili s predstavniki Konstruktorja iz Maribora. V zanimivih ponekod precej izenačenih, pa tudi kvalitetnih bojih, je naše moštvo slavilo zmago v 7 disciplinah, v dveh disciplinah pa so zmagali Mariborčani. Ingrad je zmagal v streljanju, kegljanju moški in ženske, odbojki moški in ženske, namiznem tenisu moški in ženske, Kontruktor pa v šahu, balinanju in malem nogometu.

- 3.—4. mesto sektor za mehanizacijo
- 3.—4. mesto sektor PGM Medlog
5. mesto sektor Celje

Namizni tenis

1. mesto sektor za mehanizacijo
2. mesto skupne službe
3. mesto sektor proizvodov obratov

Streljanje

1. mesto sektor Celje
2. mesto sektor proizvodnih obratov
3. mesto skupne službe
4. mesto sektor Ljubljana
5. mesto sektor Medlog
6. mesto sektor montažne gradnje

Mali nogomet

1. mesto sektor Ljubljana
2. mesto skupne službe
3. mesto vajenci
4. mesto sektor za mehanizacijo
5. mesto sektor Celje
6. mesto sektor proizvodnih obratov
7. mesto sektor Štore

Odbojka

1. mesto sektor proizvodnih obratov
2. mesto sektor Celje
3. mesto skupne službe

Srečanje je potekalo v prijetnem tovariškem vzdušju. plinah, v dveh disciplinah pa so zmagali Mariborčani. Ingrad je zmagal v streljanju, kegljanju moški in ženske, odbojki moški in ženske, namiznem tenisu moški in ženske, Kontruktor pa v šahu, balinanju in malem nogometu.

Srečanje je potekalo v prijetnem tovariškem vzdušju.

Toper 1659, Železnica 1639, Zlatarna 1617, PTT 1602.

Ženske vrste: Železarna Štore 771, Savinja 689, Ingrad 668, Zlatarna 653, Obnova 651, Prosveta 634, Avto Celje 633, Cinkarna 632, SDK 631 in Metka 598.

V maju so končali svoje tekmovanje šahisti. V štirih jakostnih skupinah je nastopilo kar 38 ekip. Za vsako ekipo je nastopilo po pet tekmovalcev in če upoštevamo, da so nastopile tudi rezerve, potem je v šahovskem domu mesec dni igralo blizu 300 šahistov iz celjskih kolektivov.

Ekipa Ingrada je tudi letos zasedla prvo mesto brez večjih težav. Prvo mesto so priborili: Streicher, Ojstrež, Pajk, Harinski, Gazvoda, ing. Cijan in Borovšak.

Končni vrstni red vseh ekip v prvi skupini je sledeč:

Ingrad 31, Železarna Štore 30, Aero 27,5, EMO 25, Klima 22,5, Cinkarna 21,5, PTT 18, Prosveta 18, Kovinotehna 18, Občina 13,5 točke.

V ostalih disciplinah, ki so bile končane spomladi, so predstavniki našega SSD dosegli naslednje uvrstitve:

- Košarka 7. mesto
- Smučanje člani 6. mesto izmed 39 sodelujočih
- Smučanje članice 5. mesto izmed 23 sodelujočih
- Smučanje starejši člani 19. mesto izmed 32 sodelujočih
- Odbojka starejši člani 1 mesto izmed 12 ekip

MLADINCI PRVI V CELJU

V maju so bila v Celju tradicionalna majska srečanja mladih športnikov (do 27. leta). Mladi športniki Ingrada so dosegli letos lepe uspehe. Zmagali so v skupni uvrstitvi in tako priborili prehodni pokal občinske konference ZMS Celje.

SIG — KONEC AVGUSTA

Po vsej verjetnosti bodo letošnje sindikalne športne igre gradbincev na prelomu avgusta in septembra. Ne glede na to, da bo to malo kasneje kot je bilo predvideno, se naši športniki nanje že resno pripravljajo.

Tudi letos OBRJNI SEJEM

Konec septembra in prve dni oktobra bo v Celju tradicionalni sejem obrti. Letos bo šesti po vrsti. Hkrati bo urejena sedma zlatarska razstava. Tudi letošnji sejem bo na atletskem stadionu.

Kulturo delovnemu človeku

Približati kulturno dejavnost delovnemu človeku. To je geslo, ki tudi v našem kolektivu ni ostalo le na papirju, marveč je dobilo svojo konkretno obliko tudi z imenovanjem posebne komisije in ne nazadnje tako imenovanega kulturnega animatorja. To dolžnost je prevzel Aleš Lavrenčič.

Njegova naloga ni in ne bo lahka. Odpira se dejavnost, ki vodi k spoznavanju najrazličnejših kulturnih dobrin. Gre za pasivno in aktivno delo na kulturno prosvetnem področju. Možnosti za to je dovolj, vse pa vodijo k oblikovanju delovnega človeka. Prve oblike te dejavnosti se zlasti v Celju kažejo v organiziranju tako imenovanih gledaliških abonmajev za delavsko mladino. To je korak na poti, ki vodi k uresničevanju osnovne naloge. Kamenčkov za popoln mozaik pa je več, nešteto. Pomagajmo vsi skupaj, da bo ta mozaik čim bolj pester, čim bolj popoln!

RAZPIS

INGRAD SPREJME V UK 125 UCENCEV!

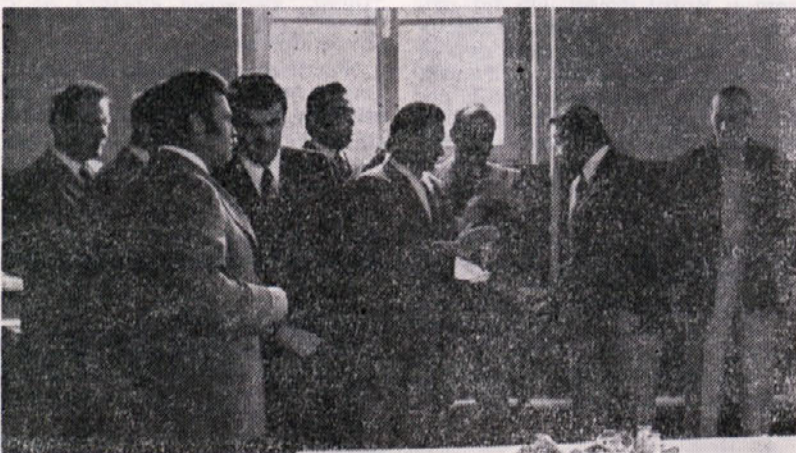
Za šolsko leto 1973/74 bo podjetje sprejelo v uk učence za izučitev naslednjih poklicev:

- 40 zidarjev
- 40 gradbenih tesarjev
- 15 železokrivcev
- 2 stavbna ključavničarja
- 2 strojna ključavničarja
- 4 stavbne kleparje
- 2 monterja ogrevalnih naprav
- 2 vodovodna inštalaterja
- 2 avtomehanika
- 3 elektroinštalaterje
- 1 obratnega električarja
- 3 tesarje konstruktorje
- 3 soboslikarje
- 3 stavbne mizarje
- 3 strojne mizarje

Prošnje, katerim je priložiti rojstni list in spričevalo o dokončani osemletki, sprejema kadrovska služba podjetja do 15. julija 1973.

Učenci, ki niso dokončali osnovne šole, se lahko v našem podjetju izučijo poklica za zidarja ali tesarja. Prošnji naj priložijo spričevalo 7. razreda, 8. razred pa bodo dokončali na stroške podjetja pri Delavski univerzi v Celju.

Prehrana in stanovanje sta učencem zagotovljena v našem internatu.

Sprejem predstavnikov — športnikov podjetja Konstruktor

SINDIKALNO PRVENSTVO CELJA

Več kot 500 kegljačev Celja je sodelovalo na letošnjih sindikalnih kegljaških igrah. V prvenstvu so moške vrste nastopile v mednarodnem slogu 8x50 lučajev, ženske vrste pa 4x50

lučajev. Borba za najboljša mesta je bila precej izenačena. Uvrstitvi Ingradovih ekip sta solidni.

Končni vrstni red tekmovanja je bil naslednji:

Moške vrste: Aero 1801, EMO 1799, Kovinotehna 1756, Ingrad 1740, Metka 1726, Obnova 1725,

KADROVSKE VESTI

Izvajanje kadrovanja novih delavcev za obdobje januar — maj 1973 je bilo predvideno približno z isto problematiko kot za enako obdobje preteklega leta. Tudi za letos smo planirali potrebe, sklenili dogovore za pravočasno zagotovitev in osnovno usposabljanje gradbenih delavcev in glede na zadostno ponudbo (NK in PK) pričakovali normalen potek predsezonskega kadrovanja. Med tem so se porajale težave, ki so ovirale in še vedno spremljajo kadrovanje. Odražajo se predvsem v naslednjem:

- proizvodnja spomladi ni mogla sprejeti vseh naročenih delavcev in smo morali nekatere dogovore odpovedati;
- posamezni sektorji so javljene potrebe preključevali ali spreminjali število naročenih delavcev že po tem, ko je bilo kadrovanje v teku;
- za delavce ni bila vedno in povsod pravočasno preskrbljena nastanitev in prehrana ter prevozi od naselja do delovišč;
- nekatera delavska naselja so slabo urejena; skoro v vseh je stiska za prostor.

Konec maja je ponudba delavcev močno upadla in že lahko predvidevamo, da v poletnih mesecih ne bomo mogli v celoti zadovoljevati potreb. Torej tudi letos nismo izrabili razmeroma velike spomladanske ponudbe.

Znano je, da so možnosti kadrovanja KV, to je izučenih in za samostojno delo sposobnih gradbenih delavcev, že nekaj let nazaj zelo omejene. Taki delavci imajo vse možnosti izbire ugodnejših pogojev in zlahka najdejo zaposlitev bodisi »doma« ali v inozemstvu. Zato preseneča dejstvo, da nekateri naši sektorji vztrajno zahtevajo izključno le KV gradbene delavce, čeprav je tudi njim zelo dobro znano, da bi take zahteve lahko izpolnili samo s prekoračitvijo okvirjev našega pravilnika o delitvi OD. Vsekakor je res, da rabi proizvodnja predvsem kvalificirano delovno silo in s tem ne trdimo, da so take zahteve neumestne, toda če ni ustreznih, se moramo pač zadovoljevati z neustreznimi in jih usposabljanje. S takimi, v tečajih priučenimi gradbenimi delavci, lahko z načrtno vzgojo in dobro organizacijo dosegamo dobre delovne uspehe, kar so nekateri šefi gradbišč in delovodje že tudi dokazali. Vsekakor pa si je treba mlade, priučene delavce zagotoviti pravočasno, zgodaj spomladi, ko so na razpolago in še pred nastopom kritične potrebe. Zgodnjega oziroma pravočasnega kadrovanja priučenih delavcev pa letos nismo povsod tvegali in obstoja bojazen, da se bomo v poletnih mesecih radi zadovoljevali tudi s takimi ob zelo vprašljivih možnostih kadrovanja.

Do konca meseca maja smo letos kadrovali skupno že 434 novih delavcev; od tega 60 zidarjev, 98 tesarjev in 22 železokrivcev (večina PK). Izmed stro-

kovnih delavcev smo pridobili 1 dipl. ing. arhitekta, 1 dipl. pravnik (študent) ter 5 gradbenih in 3 ekonomske tehnike. Iz vrst naših delavcev je letos končalo izredno šolanje 14 delovodij, pričakujemo pa še letošnje absolvente-štipendiste: 4 gradbene in 3 ekonomske tehnike, 2 gradb. inženirja I. stop. in psihologa. Novodošli delavci so letos za 114 več kot v istem obdobju 1972. Vzrok temu je visoko število odhodov novih delavcev, za katere smo kadrovali zamenjavo.

Odhodov — prenehanj delovnega razmerja — je bilo letos do konca maja 331; od tega 56 zidarjev, 77 tesarjev in 19 železokrivcev (večina PK); otišli strokovni delavci pa so: 1 ing. organizacije dela, 1 gradb. ing. I. stop. ter 2 gradbena, 2 strojna, 4 ekonomski in 1 admini-

strativni tehnik. S primerjavo lahko ugotovimo, da glede na število otišlih, z letošnjim kadrovanjem še nismo dosti pridobili.

Med otišlimi je 26 primerov odhodov na odsluženje kadrovskega roka v JLA, 2 primera prenehanja dela zaradi starostne in 7 zaradi invalidske upokojitve. Starostno upokojeni so bili: Kulovec Stane, šef gospodarsko računsko službe in Roman Štefan, tesar; invalidsko upokojeni pa: Kodrin Anton, tesar, Kotnik Marija, gradbena delavka, Krajnc Ivan, tesar, Malinovsky Dragica, knjigovodja, Ratkovića Milan, gradbeni delavec, Soln Franc, tesar in Vitanec Franc, šef kadrovske splošne službe.

Pri vzrokih odhodov so še vedno na prvem mestu samo-

voljnje opustitve dela — letos že 213 primerov. Naslednji najpogostejši vzrok je prenehanje v času poskusnega dela. To so v glavnem novi NK in PK delavci, ki ostanejo na delu le nekaj dni ali tednov. Odločitev takih delavcev za »ostati« ali »oditi« pa je razen višine OD zelo pogosto odvisna predvsem še od sprejema v okolje kamor je razporejen, od načina uvajanja na delo ter od pogojev prehrane in nastanitve. Odgovorni, ki take okolnosti zanemarjajo, se pri tem ne zavedajo, da je kadrovanje zelo drago in da imamo poleg drugih tudi velike stroške zdravniških pregledov, prehrane do nastopa dela idr. — torej dostikrat nepotrebni stroški brezplodnega kadrovanja, ki bi se pri večji odgovornosti morali omejiti.

FRANC BERLAN

Nekaj značilnosti jugoslovanskega pokojninskega zavarovanja

Problematiko pokojninskega in invalidskega zavarovanja urejamo po novem v naši državi 17. dokumenti: zvezni zakon, osem republiških oziroma pokrajinskih zakonov in osem statutov republiških in pokrajinskih skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Upokojenec živi zelo pogosto v skromnih razmerah, vendar ga lahko kljub temu smatramo za enega največjih potrošnikov. Izdatki za pokojnine znašajo namreč letno približno 14 milijard dinarjev, to pa je kar 7,5 % narodnega dohodka jugoslovanskega gospodarstva.

Število upokojencev se z leta v leto veča in s tem tudi izdat-

ki za pokojnine. Pred dvajsetimi leti smo za pokojnine porabili približno 2,5 % narodnega dohodka jugoslovanskega gospodarstva, medtem ko bomo za letošnje leto morali po predvidenjih izločiti za to več kot za narodno obrambo in približno toliko, kolikor izdamo za vse šolstvo od osnovnega do univerzitetnega in še za razne oblike poklicnega izobraževanja mladine in odraslih.

Po zadnjih statističnih podatkih je v naši državi nekaj nad milijon 200 tisoč upokojencev. Poleg naraščajočega števila upokojencev lahko ugotovimo hkrati še naraščanje obsega njihovih pridobljenih pravic. Naši si-

stem določa npr. usklajevanje pokojnin z osebnimi dohodki aktivnih zavarovancev in njihovo prilagajanje življenjskim stroškom. Še posebej je pomembno določilo novega sistema, da lahko zavarovanci (poleg osnovnih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki so regulirane na zveznem in republiškem nivoju) samoupravno tj. samostojno odločajo o pogojih za pridobitev pokojnine.

Zvezni zakon je v bistvu plod medrepubliških dogovorov. Ta določa osnovne pravice zavarovancev, ki jih potem natančneje opredelijo še republiški zakoni, medtem ko se končna vsebina, ki kompleksno zajema ves sistem, odraža v statutih skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Vsaka republika ima svojo skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Zanje pa je značilno, da jih upravljajo zavarovanci in upokojenci sami.

Od 1. januarja letos so že v veljavi zvezni in vsi republiški oziroma pokrajinski zakoni o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Glede na to, da statuti še niso bili sprejeti v vseh republikah, je težko predvideti končno podobo novega sistema. Lahko pa rečemo, da bo jugoslovanski upokojenec oz. zavarovanelec vendar obogatil svoj status z novo samoupravno vlogo, da bo sam odločal o pogojih za pridobitev pokojnine.

Naj navedemo nekaj pomembnih novosti, ki so po posameznih republikah različno urejene:

Povsod so poostri pogoje za zaposlovanje upokojencev. Rešitve pa so različne. V glavnem gre za to, da so jim med ponovno ali dodatno zaposlitvijo omejene pravice do pokojnine.

(Nadaljevanje na 12. strani)

ZAHVALA

Ob smrti moje mame, se zahvaljujem vsem prijateljem in sodelavcem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in nam izrekli sožalje.

Iskreno se zahvaljujem za tako številno udeležbo, kar me je zelo ganilo.

Vsem prisrčna hvala!

Rafko Grabnar z družino

ZAHVALA

Ob nenadni smrti moje nepozabne mame se prisrčno zahvaljujem upravi podjetja, sindikalni podružnici ter upravi sektorja za mehanizacijo za darovane vence, izrečeno sožalje in številno udeležbo na njeni zadnji poti.

Občutila sem, da mi je kolektiv naklonjen ne samo pri delu, temveč tudi ob težkih trenutkih.

Še enkrat vsem prav iskrena hvala!

Skamen Fani z družino

Pokojninsko zavarovanje

(Nadaljevanje z 11. strani)

V Bosni in Hercegovini uvažajo najenostavnejši princip. Med zaposlitvijo s polnim ali nepolnim delovnim časom preneha izplačevanje pokojnin. To velja prav tako za vse tiste, ki opravljajo samostojne dejavnosti in so iz tega naslova socialno zavarovani. Nova pravila so uveljavili s 1. 4. letos. Prvo tromesečje so vzeli za nekakšno prehodno obdobje za podjetja, da si poiščejo nove delavce za delovna mesta, ki jih upokojenec zapuščajo; za upokojence pa, da razmislijo, kaj se jim bolj izplača.

Na Kosovem so pogoji izredno ostri. Pokojnino odvzamejo vsem upokojencem za ves čas trajanja zaposlitve. Nekoliko ugodnejši so pogoji za takomenevane svobodne dejavnosti. Tem ljudem preneha pokojnina šele tedaj, če gre za edino ali glavno dejavnost. Nove ukrepe so uveljavili na Kosovem že z novim letom.

Slovenija je po razvitosti na »nasprotni strani«, zato je tudi status zaposlenih upokojencev drugače urejen. Še naprej bo ostala pokojnina neokrnjena, če skupaj z dodatnim dohodkom zaposlenega upokojenca ne bo presežala vsote dvakratnega prejšnjega osebnega dohodka v preteklem letu. Ta je npr. lani znašal 1.935 dinarjev, kar pomeni, da je znesek 3.870 tista meja, od katere naprej se bo pokojnino postopno zniževalo, vendar največ za 50%. Lestvica tega zmanjševanja je določena z družbenim dogovorom.

Na Hrvaškem je predviden relativno podoben režim, vendar ga bodo uresničevali šele po 30. juniju. Medtem pa pripravljajo družbeni dogovor, ki bo med drugim določal tudi pogoje za ponovno ali dodatno zaposlitev upokojencev s polno pokojninsko dobo. Tistim pa, ki imajo krajšo delovno dobo, invalidskim upokojencem in družinskim upokojencem bodo med ponovno zaposlitvijo pokojnine ukinili.

Prav tako preneha med zaposlitvijo na področju ožje Srbije izplačevanje pokojnin ne glede na čas upokojitve: pred 1. januarjem letos ali po njem. Družbeni dogovor pa lahko naknadno določi izjemo za nekatere kategorije upokojencev, ki se zaposlijo pod posebnimi pogoji, da jim v času pripada zmanjšana ali polna pokojnina. Enako velja za pokrajino Vojvodina.

V Črni gori in Makedoniji so v zakonskih predpisih sprejeli merila socialnega značaja:

— če se črnogorski upokojenec želi zaposliti, mora izbirati med plačo in pokojnino, vendar je republiški skupnosti prepuščen, da s svojimi akti določi pogoje, pod katerimi lahko izplačujejo del pokojnine, ne pa tudi pokojnine v polnem obsegu. Vendar to dopuščajo samo začasnim invalidskim pokojnincem. Tudi starostni upokojenci lahko delajo, če njihova pokojnina ne presega določene višine. To pa mora šele določiti pokojninska skupnost; — tudi v Makedoniji predvidevajo izplačevanje samo dela pokojnine, če se njen uživa-

lec zaposli. Vendar ta pravica ne gre vsem enako. Velja le za tiste s polno pokojninsko dobo in za tiste, ki jim je pokojnina manjša od povprečnega osebnega dohodka v republiki.

So pa še druge pomembne razlike glede ureditve posameznih vprašanj iz področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja po posameznih republikah. Vojvodinska zakonodaja prizna npr. v delovno dobo čas zaposlitve v bivših kmetijskih delovnih zadrugah, medtem ko ostale zakonodaje tega ne priznajo. V Sloveniji je predvidena pod določenimi pogoji možnost pokojninskega zavarovanja kmetov kooperantov. Zakonodaja iz drugih republik tega ne predvideva. Ali npr. v Sloveniji se po statutu pokojninskega in invalidskega zavarovanja razvrščajo upokojenec v posebne kvalifikacijske skupine, pri katerih ima vsaka skupina določeno zgornjo in spodnjo mejo pokojnine. To pomeni, da pri odmeri pokojnine tu ni važna le višina osebnega dohodka zato, v kakšno kvalifikacijsko skupino bo razvrščen zavarovanec, ki gre v pokoj. V Bosni in Hercegovini pa imajo tu določen le splošen limit pokojninskih osnov, s tem da bolj podrobno to vprašanje uredijo z družbenim dogovorom.

Zakonodaja Bosne in Hercegovine, Hrvaške in Slovenije med drugim predvideva, da teče delavcem, ki so bili odpuščeni z dela »kot tehnološki višek«, še naprej delovna doba tudi v času nezaposlenosti, medtem ko ostale republike in pokrajine tega ne predvidevajo. Različno je urejeno tudi vprašanje izdatkov za prispevke iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Po statutu Slovenije je določeno, da krijejo prispevke za pokojninsko zavarovanje za to kategorijo nezaposlenim delavcem delovne organizacije same, medtem ko sta se Hrvaška in BiH odločili, da plačajo omenjene prispevke zavodi za zaposlovanje. Srbija priznava tudi dvojno pokojninsko delovno dobo za vojna leta v vojnah leta 1912 in 1918, medtem ko se to v drugih republikah ne prizna. Makedonija pa za razliko od ostalih priznava v pokojninsko delovno dobo tudi čas tistim, ki so se udeležili povojne vstaje v Grčiji.

Slovenija je edina uredila vprašanje pokojnin za tiste, ki so po izpolnjeni 40. oziroma 35-letni pokojninski dobi še naprej ostali v delovnem razmerju s tem, da se takim upokojencem za vsako nadaljnje leto podaljšanja dela prizna 1% povečanja pokojnine, vendar največ za 5%.

Ves nadaljnji razvoj tega pomembnega področja socialne politike bo — kot je že rečeno — odvisen še od statutih posameznih republik, predvsem pa od tega, kako bodo predvidene samoupravne oblike zaživele v praksi.

(Iz informacij Republiškega sveta ZSS od 25/4-1973)

SLG: repertoar za sezono 1973-74

Veno Taufer: PROMETEJ ALI TEMA V ZENICI SONCA. Metaforično nenavadno bogata, radostno odprta in miselno razkošna drama o Prometeju, ki ne ukrade ognja bogovom, kakor nas podučuje starogrška mitologija, marveč ga šele izumi za bogove same. Ogenj predstavlja v Tauferjevi pesniški govornici Ljubezben in Resnico, ki pa se posameznim osebam v igri različno kažeta: Prometeju kot humanistična ljubezen do ljudi, inženirju Hefajstu kot matematični odnos med elementi, županu Zevsu kot red in napredek, mladi Pandori kot otroška pristnost bivanja in podobno. Delo daje veliko možnosti za blesteče, lepotno doživeto poetično gledališče na visokem nivoju človečnosti. Krstna uprizoritev.

Anton Pavlovič Čehov: UTVA. Končno se bomo srečali z uprizoritveno nadvse vablјivim avtorjem, velikim ruskim klasičkom. Skozi vso njegovo komedijo je čutili neustavljivo željo po ustvarjalnosti, ki jo ljudje v inertni provincialni malomeščanski sredini niso zmožni uresničiti, brezuspešno koprni po sreči. Banalnost, ki jih obkroža in ki jo nosijo v sebi, jim določa tudi banalne usode. Utva — galebica — je mišljena kot simbol porušeni iluzij, ptica, ki jo človek ustrelji zgolj iz dolgočasia, ker trenutno nima kaj drugega početi.

Ervin Fritz: KRALJ MALHUS. Med redke slovenske buffo komedije, ki ustrezajo kvalitetni ravni in zahtevam sodobnega gledališča, štejemo tudi Fritzovo delo. Odlikujejo ga — avtor je obdelal temo pristo po Cankarju — blag, ljubezniv humor, duhovita satiričnost tako na dnevno parolarstvo kakor tudi na samo gledališče, spreten dialog ter domiselna transfiguracija Cankarjeve novele iz Knjige za lahkomišelnih ljudi. V vsesplošni suši »zabavnih«, nepretencioznih pa vendarle literarno užitnih, gledališko hvaležnih tekstov dopolnjujemo željo našega občinstva, ki si želi čisto sodobno komedijo izpod peresa domačega avtorja. Krstna uprizoritev.

Nadaljevanje prihodnjič!

Grem malo po trgovinah. Ali kaj potrebuješ, dragi?

Zdaj pa moram hitro domov skuhat kosilo.

Ali je žena bolna?
Ne, lačna.

Nagradna izločilnica

V vsaki vrsti izloči po neki zakonitosti eno besedo. Zečetnice izločenk dajo panogo gospodarstva.

pes, mačka, gos, konj,
paradižnik, kumara, paprika, redkev,
Francija, Anglija, Italija, Spanija,
dinar, lira, dolar, marka,
bukev, bor, lipa, hrast,
64, 27, 11, 8,
New York, Tokio, Moskva, Kairo,
porolit, ibitol, heraklit, stiropor,
Šentjur, Laško, Štore, Žalec,
Morava, Tisa, Drava, Sava,
Ingrad, Pionir, Vegrad, Stavbar,
sliva, oreh, češnjaja, breskev

Primer: januar, april, julij, december — izločimo mesec april, ker nima 31 dni.

Rešitev pošljite na uredništvo glasila do 10. julija 1973.